

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚA-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITEIUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat
Iosef Gh. Cohen, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București
E. Cristoforeanu, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Profesor universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar;
C. A. Stoeanovici, Cont. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat;
Hariton Udrea, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Director al Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat.

SUMAR

- *Decretul-lege nr. 2536 din 1936 pentru interpretarea art. 262 din legea minelor*, de Ion Al. Verzea, avocat;
- *Anchetele judecătorești*, de P. N. Ionescu magistrat;
- *Gr. Mladenatz și Traian Oliva: Legislație cooperatistă*, Recenzie de R. D.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

- *Inalta Curte de Casație și Justiție s. I: Ecaterina D. Nisibeanu cu V. Popescu și a.* (Fundațiune testamentară persoană juridică. Nu i se poate cere anularea pentru lipsă de organizare a controlului gestiunii sale. Clauze testamentare contrarii legii. Sunt considerate ca nescrise);
- *Idem, idem: Casa Generală de Economii Brașov cu Irina Coveșan* (Legea conversiunii. Debitor fabricant de alcool la fără. Are caracterul de industriaș și ca atare este exclus dela beneficiul legii din 7 Aprilie 1934);
- *Idem s. II: Gh. Dorobanțu cu Constantina G. Dorobanțu* (Act de paupertate. Pensionari publici. Nu pot beneficia de scutirea de timbru oricare ar fi cantumul pensunii lor);
- *Idem, idem: Alexe Gheorghe cu Sofia A. Teofanis* (Vânzare silită. Adjudecare. Amânarea vânzării de 4 ori pentru insuficiență de preț. Tribunalul este îndrituit să adjudece imobilul celui care a oferit mai mult chiar dacă prețul este inferior celui fixat de tribunal cu 35 %);
- *Idem s. III: Masa succesorală I. Grigorcea cu Fondul pentru credite de războiu din Bucovina* (Legea agrară pentru Bucovina. Complex de divergență. Nu poate judeca alte chestiuni decât cele deduse în divergență. Expropriere. Creditor ipotecar. Dacă după expropriere creanța lui poate fi plătită în numerar de către debitorul expropriat. Soluțiune negativă. Excepțiuni);
- *Curtea de Apel București s. I: Soc. în nume colectiv C. și L. Gagel cu Ministerul de Finanțe* (Impozitul pe cifra de afaceri Pâine produsă de un fabricant de pâine din făină măcinată într-o moară proprietate a sa. Impozabilă la impozitul pe cifra de afaceri);
- *Tribunalul Ilfov s. IV-a c. cor.: Sally Horowitz cu Simon Sternberg* (Vânzare. Imobil. Privilegiul vânzătorului. Vânzări și cesiuni succesive Nenotificarea lor debitorilor cedați. Ipotecarea imobilului de către ultimul cumpărător anterior celei din urmă cesiuni. Acțiune în rezoluțiunea vânzării și în nulitatea ipotecii. Excepțiune de inadmisibilitatea acțiunii. Dacă cesiunea dobândită de reclamant este opozabilă părții creditor ipotecar. Soluție afirmativă).

JURISPRUDENȚA STREINĂ

- *Casația italiană I (Vânzare. Animal de reproducere. Degenerare organică. Acțiune redhibitorie);*
- *Idem, idem (Societate anonimă. Adunare convocată fără publicațiile legale. Participarea tutulor acționarilor, administratorilor și censorilor. Validitate);*
- *Idem, idem (Mandat comercial sau civil. Presumpție de onerozitate sau gratuitate);*
- *Idem II (Vânzare de mașini cu clauza solve et repete. Excepțiile cumpărătorului);*
- *Idem III (Societate. Fuziune. Transmiterea întreprinderii în complexul elementelor ei. Pentru excluderea unor elemente patrimoniale este necesară o clauză expresă).*

Decretul-lege nr. 2536 din 1936 pentru interpretarea art. 262 din legea minelor

În Monitorul Oficial nr. 264 din 12 Noembrie 1936, s'a publicat decretul-lege prin care, interpretându-se art. 262 din legea minelor în vigoare, s'a decis că prin *promulgării legii minelor erau concesionate la data promulgării ilegii minelor din 4 Iulie 1924*" nu se înțelege decât actele de concesiune cu dată certă purtând mențiunea expresă a scopului exploatării subsolului, în vigoare la 4 Iulie 1924.

În expunerea de motive ce însoțește acest decret-lege se spune că Statul a fost nevoit să ajungă la această soluție deoarece a avut mult de păgubit de pe urma interpretării date de instanțele judecătorești în aplicațiunea art. 262 din legea minelor, privându-l tocmai de bunurile a căror proprietate i-a fost atribuită atât prin Constituția din 1923, — art. 19, — cât și prin articolul menționat.

De aceea a socotit nevoia ca interpretarea legislației să se substituie celei jurisprudențiale, chiar pentru procesele în curs, în care scop s'a conferit decretului-lege efectul retroactiv.

Examinând starea de drept dedusă din art. 19 din Constituția dela 23 Martie 1923 și art. 238, 245 alin. 1 și 3, 249, 250, 251, 258 și 262 din legea minelor, d. ministru al industriei și comerțului arată că atât Constituția cât și legea minelor cer pentru existența drepturilor câștigate *un fapt pozitiv de valorificare a subsolului, dedus din o activitate materială, adică economică*, sprijinită de spiritul Constituției și utilă societății, iar nu de una juridică dedusă din o intențiune de valorificare, îndoelnică și susceptibilă de discuțiuni, intenție dedusă din diversele expresiuni în acte cari n'au nimic de a face cu ideea de valorificare, necum cu aceea de concesiune, a căreia sferă este mai restrânsă și despre care se preocupă art. 262.

În al doilea rând, se arată că din economia generală a legii minelor rezultă că s'au recunoscut drepturile câștigate numai concesionarilor ale căror concesiuni erau în vigoare la 4 Iulie 1924, iar art. 262 a căutat să stabilească o egalitate între proprietari și concesionari, ținând să exprime clar această intențiune prin întrebuițarea cuvintelor: *terenurile lor (proprietarilor) erau concesionate*, adică numai concesiunile recunoscute de lege, validate sau validabile, în vigoare la data de 4 Iulie 1924, cerând în același timp și îndeplinirea condițiilor edictate de art. 250 și 249.

Examinând întreagă această expunere și punând-o în fața textelor menționate mai sus, avem de făcut următoarele obiecțiuni:

În primul rând, este sau nu acest decret-lege în cadrul legii pentru asigurarea și menținerea echilibrului bugetar pe exercițiul 1936—1937, publicată în Monitorul Oficial nr. 82 din 7 Aprilie 1936?

Chestiunea este discutabilă, deoarece în cazul de față nu este vorba de menținerea și asigurarea echilibrului bugetar și nici pentru satisfacerea nevoilor *neprevăzute* de ordin financiar și economic, determinate de cerințele apărării naționale, nici de efectuarea operațiunilor de trezorerie sau pentru asigurarea excedentului balanței de plăți.

Cum se poate susține că *nevoia* acestui decret-lege a fost *neprevăzută* când în sesiunea ordinară 1935—1936 a Corpurilor Legiuitoare s'a propus un proiect de lege pentru modificarea unor articole din legea minelor, între cari și art. 262, devenit art. 284 după cum vom arăta mai jos?

Cât despre *interesul general al țării*, nu se putea vorbi la 12 Noemvrie 1936, când la 15 Noemvrie 1936 s'au deschis Corpurile Legiuitoare, iar dacă unicul scop a fost să se întrerupă mersul justiției credem că nu aceasta era calea de urmat.

În oricare din aceste cazuri, din întreaga expunere de motive rezulta mai mult preocuparea ministerului de latura juridică decât aceea economică sau a interesului general al țării.

Cu alte cuvinte, este o completă apărare de drept ce se poate face și pe care Statul a făcut-o întotdeauna înaintea instanțelor judecătorești, apărare ce nu se poate concepe pe calea unui decret-lege.

* * *

În ipoteza că se va decide totuși că decretul-lege este constituțional, poate el avea efectul retroactiv?

Așa cum este redactat art. 1 este ușor de văzut că nu este vorba numai de o simplă interpretare a unor cuvinte din actualul articol 262, ci de crearea în folosul exclusiv al Statului a unor noi drepturi, recunoscându-se prin aceasta că până la data de 12 Noemvrie 1936 el nu le avea.

Or, a se conferi decretului-lege efectul retroactiv, înseamnă a se viola, pe față, principiul din art. 1 c. civil, care este de ordin general și stă la baza oricărei legi speciale.

În ceea ce privește chestiunea de fond se știe că principiul constituțional înscris la noi pentru întâia oară la 1 Iulie 1866, după care proprietatea este sacră și inviolabilă, a fost modificat prin Constituția dela 20 Iulie 1917, când noțiunea de expropriere pentru cauză de utilitate publică s'a extins și pentru terenurile rurale, exceptându-se din ele o suprafață de 12.000 hectare din acele constatate petrolifere, rezervă menținută și prin decretul-lege nr. 3697 din 16 Decembrie 1918.

Constituția dela 28 Martie 1923 a decretat, prin art. 19, că zăcămintele miniere, precum și bogățiile de orice natură ale subsolului, sunt proprietatea Statului, cu excepțiunea maselor de roci comune, carierelor de materiale de construcție și depozitelor de turbă, fără prejudiciul drepturilor dobândite de Stat pe baza legilor anterioare.

Prin același text s'a dat mandat legiuitorului ordinar să determine normele și condițiunile de punere în valoare a acestor bunuri, de fixarea redevenței proprietarului suprafeței și măsura în care aceștia vor participa la exploatarea acestor bogății, *ținându-se seamă de drepturile câștigate* întru cât ele *corespund unei valorificări a subsolului*.

În executarea acestui mandat, legiuitorul minier dela 4 Iulie 1924 și 28 Martie 1929, vorbește în partea III, cap. I despre problema generală a recunoașterii și validării drepturilor câștigate, decretând prin art. 238 (fost 235) că *depturile de orice natură* dobândite înainte de 28 Martie 1923, *în orice mod și prin orice act cu dată certă și cari corespund unei valorificări a subsolului* sunt considerate câștigate pe termenul de 50 de ani.

Despre aceeași noțiune a *drepturilor de orice natură în baza oricărui titlu* se vorbește și în art. 239 (fost 236).

Capitolul II al *normelor pentru validări* tratează în prima secțiune intitulată: *Explorări*, despre *permisele acordate în limitele unui perimetru rezervat pentru exploatarea rațională și economică a zăcămintului*, în conformitate cu art. 6—20 de sub titlul I: *Regimul de punere în valoare a substanțelor miniere cari aparțin Statului*.

În secțiunea II, intitulată: „*Exploatări*”, se vorbește de *concesiunile* miniere de exploatare, cari erau în exploatare normală la 28 Martie 1923 (art. 247, fost 243), cari vor fi recunoscute și validate pe termenul de 50 ani, iar pentru *concesiunile miniere, cu excepțiunea aceloră referitoare la bitumine* cari nu au fost puse în exploatare până la 4 Iulie 1924, sau a căror exploatare a fost oprită la acea dată, legea le acordă un termen de 5 ani pentru a pune mine în exploatare normală; termen ce se poate prelungi de Ministerul Industriei și Comerțului cu avizul Consiliului Superior de Mine (art. 248, fost 244).

În articolul următor (249, fost 245) legea regulează *drepturile* privitoare la *exploatări* miniere dela 28 Martie 1923 ale proprietarilor suprafeței și anume acelea pentru:

a) terenurile ce erau *concesionate la 4 Iulie 1924* și dreptul de exploatare era la dispoziția proprietarilor la 28 Martie 1923;

b) terenurile ce nu erau *concesionate și exploatare* la 28 Martie 1923, însă cari se găseau într-o comună pe teritoriul căreia la 1 August 1914 sau de atunci până la 4 Iulie 1924 a fost o exploatare normală și pentru aceeași substanță minerală ca aceea din subsolul proprietății lor;

c) terenurile situate în comune vecine în raza de 1000 metri, socotiți în linie dreaptă dela lucrarea subterană cea mai apropiată de hotar, se vor bucura de același regim de favoare.

În sfârșit, dispozițiunea art. 251 (fost 247) care se ocupă de obligațiunea *concesionarilor de sub regimul legii* de a menține în exploatare normală *concesiunile* lor recunoscute și validate definitiv, interzicându-le restrângerea sau suspendarea lucrărilor de exploatare fără autorizarea Ministerului de Industrie și Comerț dată cu avizul Consiliului Superior de Mine.

În secțiunea III de sub același titlu sunt dispozițiuni de ordin special pentru *bitumine*, referitoare la *concesiunile* existente în exploatare normală la 4 Iulie 1924 și cari au fost în aceeași situație încă dela 1 August 1914, *concesiunile* ce nu au fost exploatare, însă cari se găsesc într-o comună pe teritoriul căreia a fost o exploatare normală în același interval de timp (art. 256, fost 251) și *concesiunile* privitoare la terenurile situate în comune unde nu au existat *exploatări* normale în același interval de timp (art. 258, fost 253).

În al doilea rând sunt dispozițiunile referitoare la *drepturile proprietarilor* cari aveau la 4 Iulie 1924 *exploatări* proprii de petrol sau alte bitumine, sau cari aveau o exploatare normală dela 1 August 1914 până la 4 Iulie 1924 (art. 260, fost 255), la *drepturile proprieta-*

rilor ale căror terenuri nu erau concesionate și nu erau în exploatare la 4 Iulie 1924, dar cari sunt situate într-o comună pe teritoriul căreia au fost exploatare normale de bitumine în același interval de timp, drepturi acordate și proprietarilor terenurilor situate în comuna vecină în cuprinsul unui cerc cu raza de 1000 metri: dela ultima sondă sau puț în exploatare, precum și a celor pe terenurile cărora au fost exploatare prin puțuri, înscrise la autoritatea minieră, sau dacă n'a trecut mai mult de 40 ani dela încetarea lucrărilor de exploatare.

În sfârșit, în legea minelor dela 28 Martie 1929 s'a introdus noul articol 262 pentru *proprietarii suprafeței*, cari sub imperiul stării de drept existente la 28 Martie 1923 aveau la dispoziția lor substanța minerală și terenurile lor erau concesionate la data de 4 Iulie 1924.

Rezumând deci textele indicate în expunerea de motive ajungem la următoarele concluziuni:

Art. 238 și 239 vorbesc în general de *drepturile de orice natură*, dobândite în orice mod și cu orice acte cu dată certă cari să corespundă unei valorificări a subsolului, art. 247 se referă numai la *exploatare* normale existente la 28 Martie 1923, art. 249 se referă la *terenurile proprietarilor* concesionate la 4 Iulie 1924 sau neconcesionate la 24 Martie 1923, aflate în comunele pe cari a existat o exploatare la 1 August 1914, art. 251 este strein de problema ce o discutăm, art. 258 vorbește de *concesiunile* existente în intervalul dela 1 August 1914 — 4 Iulie 1924, art. 260 se referă la *drepturile proprietarilor* cari au avut exploatare în intervalul dela 1 August 1914—4 Iulie 1924 sau ale căror terenuri nu erau exploatare la 4 Iulie 1924 și, în sfârșit, art. 262 se referă la *proprietarii suprafeței* cari aveau la dispoziția lor substanța minerală la data de 28 Martie 1923 și ale căror terenuri erau concesionate la data de 4 Iulie 1924.

Dacă raportăm aceste date și constatări la intențiunea ministrului exprimată în expunerea sa de motive ca și la scopul ce a urmărit prin decretul-lege elaborat, ușor se poate vedea punctul greșit de plecare; acela că atât Constituția cât și legea minelor cer pentru existența drepturilor câștigate un fapt pozitiv de valorificare a subsolului dedus din o activitate materială, economică și nu juridică.

În ceea ce privește drepturile referitoare la subsol, pe cari Statul și le-a rezervat acum 60—70 de ani cu ocaziunea arendărilor moșiilor sale, moșii ce astăzi se găsesc în mâinile particularilor, cari pretind a opune Statului ca fapte de valorificare cu caracter de concesiune în sensul jurisprudenței, propriile sale clauze referitoare la subsol înscrise în vechile acte de arendă, — după cum se arată în aceeași expunere de motive (pagina 9395, coloana 2), — răspundem, sprijiniți pe dispozițiunile art. 238 și 239 și pe faptul că legea nu vorbește nimic de starea de drept și de fapt anterioară datei de 1 August 1914, că drepturile unor asemenea proprietari subsistă și exercițiul lor nu poate fi împiedecat de noul decret-lege.

Interpretarea pe care Departamentul Industriei și Comerțului voeste să o dea astăzi art. 262 este în flagrantă contradicție cu însuși proiectul întocmit pentru modificarea legii minelor de care am vorbit mai sus.

În adevăr, iată noul text al art. 262 (textele art. 260 și 261 au rămas nemodificate):

„*Proprietarii de terenuri* situate în comunele pe teritoriul cărora nu au existat exploatare normale de bitumine dela 1 August 1914 până la 4 Iulie 1924, pot dispune de bituminile aflate în acele terenuri pe toată durata până la expirarea termenului de 50 de ani dela promulgarea Constituției, dacă au făcut acte de valori-

ficarea acelor bitumine mai înainte de promulgarea Constituției din 28 Martie 1923”.

„Se înțelege prin act de valorificare, orice act scris cu dată certă, privitor la bituminile din subsol, făcut de proprietar și din cuprinsul căruia rezultă în mod indiscutabil voința sa de a beneficia de acele bogății”.

Această modificare a fost admisă de comisiunea de comerț, industrie, mine și vămi și este în perfectă concordanță cu deciziunea nr. 86 din 28 Ianuarie 1936 a Inaltei Curți de Casație s. II, în care se spune că, din moment ce art. 262 sau vreun alt text din legea minelor nu prescriu ce clauze și elemente sunt necesare unui contract ca să dea naștere la un drept de concesiune minieră, concluziunea este că un asemenea drept poate fi valabil cuprins în orice fel de tranzacțiune sau convențiune referitoare la exploatarea subsolului, indiferent dacă aceasta se prezintă ca un contract de concesiune și arendare sau ca un simplu act de vânzare, suficient fiind ca părțile să fi avut în vedere și subsolul (*Jurisprudența Generală* 1936, nr. 12, pag. 363).

Prin urmare, deplinul acord dintre voința legiuitorului din 1935 și interpretarea jurisprudențială din 1936, face inutilă actuala interpretare legislativă manifestată prin decretul-lege nr. 2536 din 1936, care, cu deplină siguranță, va aduce și mai multe perturbări în aplicațiunea sa, iar interpretările pe cari instanțele judecătorești vor fi chemate să le dea, vor fi și mai deosebite, dat fiind că noul text al art. 262 conține multe alte contradicțiuni și abateri dela regulile edictate de celelalte texte rămase nemodificate.

IOAN AL. VERZEA

Avocat

ANCHETELE JUDECĂTOREȘTI

Înțeleg să mă refer la anchetele ordonate în cadrul legii de organizare judecătorească (art. 203) și care prezintă o deosebită importanță prin aceea că interesează nu numai disciplina, ci chiar prestigiul justiției, fapt care ar trebui să determine ca acestei materii să i se acorde mai multă atențiune atunci când se va modifica actuala lege.

Netăgăduit că anchetele judecătorești sunt necesare având menirea să supravegheze și să mențină corpul judecătoresc la un nivel moral și profesional potrivit rolului covârșitor ce-l are de îndeplinit în stat.

Dacă scopul anchetelor este indiscutabil acesta, nu e mai puțin adevărat că ele trebuie administrate în așa condițiuni încât să nu se ajungă la efecte tocmai contrare, adică justiția să sufere o diminuare în prestigiul ei, iar magistratul pus sub anchetă să fie pe nedrept și profund vexat.

În cazul acesta paradoxal, s'ar putea întreba cineva nedumerit și mirat, cum este posibil un asemenea rezultat, contrazis de logică și de bunul simț și cu toate acestea realitatea crudă confirmă asemenea situațiuni.

Am convingerea că dacă s'ar face o statistică, s'ar putea constata că de obicei în preajma mișcărilor în magistratură, utilizarea denunțurilor anonime este mai frecventă — în special contra acelei categorii de magistrați cari în exercițiul profesiei sunt de o integritate exemplară și cari evident jenează pe mulți din acei deprinși cu disprețul legilor și în conflict permanent cu justiția represivă.

Indatoriri de ordin disciplinar îmi impun o totală discrețiune și rezervă, altfel ași putea servi câteva exemple trăite în viața noastră judecătorească prin ce

anume metode pot fi puse în mișcare asemenea anchete.

Aceste denunțuri anonime făcute cu evidentă rea credință — din spirit de răsbunare sau cu intențiune de intimidare — ministerul le înaintează spre cercetare conform art. 203 din legea org. judecătorești organelor de priveghere, adică inspectorilor judecătorești sau procurorilor generali.

Imaginați-vă acum un tribunal dintr'o localitate iniștită de provincie și unde într'o bună zi sosește magistratul delegat cu ancheta unui asemenea denunț, contra unui magistrat apreciat în mod unanim de o corectitudine și pricepere profesională ireproșabilă și care este totuși învinuit de abateri foarte grave.

Secretul cercetării în curând devine „secretul lui Polichinelle”, cu înțeleală vertiginoasă se răspândește în localitate, astfel că toată lumea află că magistratul X... este pus sub anchetă și încă pentru fapte grave.

Incep comentariile, născocindu-se totodată cele mai fantaziste versiuni.

Vine apoi cortegiul de martori și care prezintă uneori un trist spectacol! De sigur că sunt audiate și persoane oneste, dar de multe ori se cer declarațiuni chiar dela acei pe cari magistratul pus sub anchetă i-a instruit sau chiar le-a emis mandate de arestare.

Astfel bietul magistrat este pretutindeni mereu discutat.

„Ce a făcut?! Oare e vinovat?! Trebuie să fie ceva adevărat?”

În modul acesta se creează o atmosferă de suspiciune care se resfrânge atât asupra magistratului cât și asupra instanței din care face parte, indiferent dacă în raportul confidențial de anchetă concluziile sunt vădit favorabile anchetatului și de cari cazuri — în special — înțeleg să mă ocup.

Dacă nu s'a reușit cu primul denunț, se face al doilea, al treilea și așa mai departe, deoarece asemenea denunțuri anonime pot fi făcute în serie, până când chiar în mintea organelor de conducere începe să prindă consistență asemenea bănueli despre magistratul anchetat, deși, încă odată repet, toate anchetele au dovedit nețemeinicia acestor denunțuri.

„Prea multe anchete!” auzi pe unii exclamând, fără să se gândească că aceste denunțuri nu reprezintă decât un sistem întrebuintat, după cum am arătat mai sus, în scop de intimidare sau răsbunare contra unor anumiți magistrați.

Indiscutabil că asemenea situațiune vădit prejudiciabilă trebuie neapărat să înceteze și în care scop socotim că legea de organizare judecătorească va trebui să îngrădească a se da curs cu prea multă ușurință oricărui denunț, cu atât mai mult cu cât șefii ierarhici au chiar îndatorirea ca din proprie inițiativă să cerceteze și să semnaleze locului în drept toate abaterile magistratilor dela îndatoririle lor profesionale.

De aceea credem că ar fi nimerite modificările următoare:

1. Ministerul de Justiție sau celelalte organe de priveghere să nu dea curs decât numai reclamațiunilor semnate și nici într'un caz denunțurilor anonime și formulate în mod necuviincios.

2. Înaintea oricărei cercetări ordonate de minister, se va cere magistratului învinuit un referat în care să dea toate explicațiunile necesare în legătură cu reclamațiunea ce i se va comunica în copie.

3. Magistratul delegat cu ancheta, în prealabil, va trebui să se convingă dacă într'adevăr există persoana care a făcut reclamațiunea și dacă se recunoaște ca autor; în caz contrar, va sista orice cercetare.

Dacă se va susține că totuși este necesar să fie cercetate și aceste denunțuri — chiar anonime — pe con-

siderațiunea că din experiență s'ar fi constatat că multe din ele s'au găsit întemeiate, în asemenea caz, magistratul anchetator cu cea mai desăvârșită discrețiune va trebui să ia în prim loc referințele dela șeful instanței respective, lămuriri dela magistratul învinuit, să cerceteze dosarele dacă eventual în denunț se menționează, fiind de preferat ca această anchetă să fie efectuată în mod absolut secret în timpul când nu au loc ședințele de judecată la acea instanță.

4. Numai în mod cu totul excepțional, după ce va face aceste investigațiuni, se va recurge la audiere de martori, evitându-se pe cât este posibil ascultarea avocaților și mai ales a persoanelor ce au fost instruite, fie la Cabinetul de Instrucție, fie la Parchet, chiar de către magistratul pus sub anchetă.

5. De asemenea să nu se mai dea curs denunțurilor care indică fapte ce au fost deja cercetate, afară dacă se menționează noi dovezi de vinovăție, întrezărindu-se într'un mod oarecare serioșitatea reclamațiunii.

6. În caz de clasare pentru motivul că faptul imputat nu a fost dovedit — din oficiu — ministerul va sesiza Parchetul pentru a se deschide acțiune publică pentru denunțare calomnioasă.

7. Magistratul anchetator să fie obligat sub sancțiunea nulității raportului de anchetă dacă după terminarea investigațiunilor nu va pune în vedere magistratului anchetat în mod formal probele administrate, ținând seama și de dovezile invocate în apărarea sa.

8. După redactarea raportului de anchetă, se va comunica magistratului anchetat o copie de pe acest raport, având dreptul să ceară o contra-anchetă care va fi efectuată de un magistrat dela o instanță superioară aceluia care a făcut prima anchetă.

Recunoaștem că această chestiune este prin natura ei foarte delicată fiind greu de fixat prin norme rigide de drept și care depinde mai mult de tactul, obiectivitatea și perspicacitatea magistratului delegat cu asemenea anchete — dar în orice caz se impun neapărat anumite restricțiuni pentru ca și onoarea magistratului fie la adăpost de orice miselească tentativă care are grave consecințe de ordin moral, atât asupra demnității corpului judecătorec, cât și asupra autorității justiției.

P. N. IONESCU
Doctor în Drept
Judecător, Trib. Brăila

Gr. Mladenatz și Traian Oliva. — LEGISLAȚIE COOPERATISTĂ (București, tip. N. Stroilă).

Intr'un volum de 353 pag'ni, d-ni, profesor Gr. Mladenatz și avocat Traian Oliva comentează legea pentru organizarea cooperatiei, din 28 Martie 1929, cu multiplele ei modificări. Față de dificultatea ce întâmpină profesioniștii ca să afle legile în colecțiile oficiale și mai cu seamă să găsească lucrările pregătitoare, de sigur că întrunirea în volum, selecționarea și repartizarea discuțiunilor, sunt de un real folos.

Autorii explică legea pentru organizarea cooperatiei, pe care o însoțesc de Statutele Băncii Centrale Cooperative ale Centralei Cooperative de producție, aprovizionare și valorificare agricolă și de legea corpului contabililor și funcționarilor cooperatori; ei însoțesc textele legii de izvoarele interpretării (expuneri de motive, debateri), de judicioase comentarii, jurisprudența cunoscută până la 1935 și de instrucțiuni ministeriale; legea pentru organizarea cooperatiei apare nu numai într'o unică dar și excelentă comnetare și este însoțită de un foarte amănunțit index alfabetic, atât de util pentru rapida ei consultare. Străduința autorilor de a prezenta un tot, documentat și sistematizat, este pe deplin realizată, iar seria legilor adnotate, este îmbogățită cu o lucrare de o reală valoare și utilitate.

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. I-a

Audiența dela 28 Septembrie 1936

Președinția d-lui D. VOLANSCHI, Prim-președinte

Ecaterina D. Nisipeanu cu V. Popescu ș. a.

Decizia nr. 976 Dosar nr. 1568/934

Fundațiune testamentară. Recunoscută persoană juridică. Dacă i se poate cere anularea pentru lipsă de organizarea controlului gestiunii sale. Soluție negativă. Art. 6 și 78 din legea persoanelor juridice. Clause testamentare contrarii dispozițiilor legale. Sunt considerate ca nescrise.

1. — Chiar dacă testamentul prin care s'a înființat o fundațiune nu ar prevedea niciun control asupra gestiunii ei sau ar fi înlăturat orice control, nu s'ar putea cere nulitatea unei asemenea fundațiuni recunoscută ca persoană juridică, decât atunci când ar avea un caracter ilicit, contra ordinii publice sau bunelor moravuri, conform art. 6 și 78 din legea persoanelor juridice sau când în actul de fundațiune nu se determină scopul sau patrimoniul ei.

Prin urmare, pentru dispozițiuni insuficiente cu privire la organizarea administrațiunii, controlului și funcționării fundațiunii, o fundațiune nu se poate anula, căci se completează prin dispozițiunile cuprinse în legea persoanelor juridice.

2. — Când elementele unui testament, cu privire la formarea unei fundațiuni, ar fi contrarii unor dispozițiuni legale, ele urmează a fi considerate ca nescrise, iar nu să atragă nulitatea testamentului.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică.

Curtea,

Asupra divergenței de față:

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că Maria C. N. Barbu, decedată în cursul procesului și reprezentată prin moștenitorii săi Ecaterina Nisipeanu, Marin Călugăruș ș. a., a chemat în judecată pe Primăria Municipiului Craiova, Filip Eliescu, în calitate de executor testamentar, Fundațiunea C. N. Barbu, Ioana Văideanu, Vasile Popescu și Dumitru Drăghicescu, cerând anularea testamentului mistic din 8 Iunie 1918, lăsat de soțul său defunctul C. N. Barbu, prin care se instituie o fundațiune purtând numele acestuia, compusă dintr'o școală și o biserică particulară, cum și mai multe legate în favoarea părinților;

Că, această acțiune a fost respinsă de Tribunalul Dolj s. II-a prin sentința nr. 448 din 1933, ale cărei motive au fost adoptate în totul de Curtea din Craiova s. I-a prin deciziunea nr. 125 din 1934, care confirmă hotărîrea primei instanțe;

Că reclamația Ecaterina D. Nisipeanu, atacând cu recurs deciziunea Curții de apel a formulat 8 motive principale de casare și unul suplimentar; că, complexul obișnuit al acestei secțiuni, prin decizia nr. 136 din 4 Februarie 1936, a luat act de renunțarea recurenților la motivele IV și V, a declarat divergență asupra motivelor 6 și 7, iar în ce privește motivul 8 a dispus examinarea lui după tranșarea divergenței;

Având în vedere că recurenții au invocat înaintea instanței de fond în sprijinul acțiunii lor în anulare, între alte motive și pe acela că, actul constitutiv al fundațiunii ar contraveni dispozițiilor de ordine publică din legea persoanelor juridice, din care cauză fundațiunea nu ar avea ființă legală și nici dreptul de a funcționa, cum și pe acela că, prin dispozițiunile luate de testator este înlăturat controlul autorităților

publice asupra fundațiunii, control impus în mod formal de legea învățământului particular și de Statutul Bisericii ortodoxe, astfel că, din acest punct de vedere, testamentul cuprinzând condițiuni și clauze ilicite, este nul.

Că, Curtea de fond respinge aceste susțineri motivând că, potrivit art. 71 din legea asupra persoanelor juridice, recunoașterea ca persoană juridică a Fundațiunii C. N. Barbu, după încetarea din viață a testatorului, definește cu caracter retroactiv liberalitatea făcută de dânsul; că, testamentul său permite controlul gestiunii de către Casa Bisericii și controlul programului școlar de către minister, iar, potrivit art. 164 din statutul Bisericii Ortodoxe, dispozițiunile cari ar opri acest control se consideră ca nule;

Că, dacă testamentul nu ar determina organele de direcție și administrație și modul de funcționare al fundației, ar este lipsuri pot fi completate conform art. 74 și 76 de Curtea de Apel respectivă, care, conform art. 78, poate chiar să modifice actul de fundație și să suprimе sarcinile ce nu mai corespund scopului fundațiunii.

Având în vedere că, această soluțiune este criticată prin motivele 6 și 7 de casare aflate în divergență.

Asupra motivului 6 astfel formulat:

6. — Violare de lege, omisiune esențială și nemotivare.

Am susținut că după 1924, data legii pentru persoanele juridice, testamentul nu putea subsista și pentru motivul că încerca să instituie o fundațiune cu organizațiunea și conducerea patrimoniului în contradicție cu art. 73 din citata lege și art. 68 din aceeași lege. Potrivit art. 2 chiar vechile fundațiuni nu mai pot funcționa și nu-și capătă personalitatea juridică dacă conțin în alcătuirea lor dispozițiuni contrarii declarate de ordine publică prin prezenta lege.

Or dispozițiile art. 68—73 sunt prevăzute de art. 6 din lege, ca dispozițiuni de ordine publică, care se aplică Fundației C. Barbu cu atât mai mult cu cât efectele testamentului care creează această fundațiune, nasc din momentul morții testatorului, adică din 1930.

Conducerea și administrarea fundațiilor este o măsură care interesează ordinea publică și care nu este lăsată la dispoziția constitutorului, care a lăsat urmași și citor pe Filip Eliescu, înțelegând să înlătore orice altă imixțiune în conducere și administrațiune, or tocmai această măsură menită să înlătore aplicațiunea măsurilor edictate de legiuitor în interesul ordnei publice, face ca, potrivit art. 68, fundațiunea să nu-și aibă ființă legală și nici să poată să funcționeze deci și, potrivit art. 808, 811 și 817 c. civ., dispoziția testamentară ce anulează aceste dispozițiuni urmează să fie coroborată cu art. 3, 11, 4, 6, 8 și 73 și celelalte din legea persoanelor juridice.

Considerând că, potrivit art. 71 din legea persoanelor juridice, dacă fundațiunea testamentară este recunoscută persoană juridică după moartea fondatorului, efectele liberalităților făcute anterior recunoașterii, se produc retroactiv dela data morții testatorului;

Că, potrivit art. 68 din aceeași lege, cererea pentru recunoașterea fundațiilor nu va putea fi făcută decât după instituirea și numirea organelor de direcție și administrație ale fundațiunii;

Că, în speță, instanța de fond constată în fapt și nu se contestă prin motivul de casare că defunctul C. N. Barbu a instituit prin testamentul său ca administrator al fundațiunii, încă dela data morții sale, pe Filip Eliescu, care a cerut și obținut personalitatea juridică a fundațiunii; că, legea persoanelor juridice, după cum rezultă din dispozițiunile art. 72 alin. II,

73 și 74 nu numai că nu oprește, ci din contră autoriză instituirea prin testament a administratorului unei fundațiuni:

Că, astfel fiind, partea din motivul de casare cu privire la instituirea fundațiunii și recunoașterii ei este nefondată:

Considerând, în ce privește modul de funcționare al fundației, că instanța de fond constată, în conformitate cu dispozițiunile testamentare și nu se contestă prin motivul de casare, că testamentul defunctului C. N. Barbu autoriză formal controlul gestiunii fundațiunii de către Casa Bisericii și al programului școlar de către Ministerul Instrucțiunii;

Că, chiar dacă testatorul ar fi înlăturat acest control, încă nulitatea unei persoane juridice recunoscute nu poate avea loc, conform art. 6 și 72 alin. I din lege decât dacă această persoană are un caracter ilicit, contra ordinii publice și bunelor moravuri, sau dacă actul de fundațiune nu determină scopul, sau patrimoniul ei, sau nu îndeplinește condițiunile esențiale prevăzute de lege;

Că însă, pentru dispozițiuni secundare contrarii, insuficiente, sau pentru lipsă în organizarea administrațiunii, a controlului și a funcționării fundațiunii, fundațiunea nu se anulează, deoarece, potrivit alin. 3 de sub art. 72, în acest caz fundațiunea se conduce în administrația ei după dispozițiunile legii persoanelor juridice, iar, potrivit art. 76, Curtea de Apel respectivă poate întocmi regulamentul inferior de funcționare al fundației, pe baza dispozițiunilor legii, atunci când fundațiunea nu este suficient organizată; că, conform art. 78, Curtea de Apel poate chiar să modifice organizația statornicită de fondator, dacă găsește aceasta necesar pentru conservarea bunurilor și realizarea scopului fundațiunii, astfel că, chiar dacă clauzele din testamentul defunctului C. N. Barbu, prin care se organizează fundațiunea ar fi contrar vreunui text din legea persoanelor juridice, încă aceste clauze nu ar atrage nulitatea fundațiunii, ci ele ar urma să fie înlocuite după normele stabilite în această privință de legea persoanelor juridice;

Că deci motivul 6 de casare devine nefondat și se respinge.

Asupra motivului 7 de casare:

7. — Violare de lege, exces de putere. Testamentul este afectat de condițiuni și clauze ilicite ca: excluderea administrației și controlul statutului organelor de Stat și organelor bisericesti, numirea epitropilor cum și clauze care calcă dispozițiile art. 5, 11, 14, 26, 32 etc., din legea învățământului particular, cum și art. 38, 47, 57, 144 etc., din legea și Statutul Bisericii Ortodoxe române cu care ocazie se interpretează greșit și dispozițiunile art. 966 și 1008 c. civ. atunci când socotește întotdeauna ca nescrise clauze ilicite la testament. De asemenea tribunalul interpretează greșit dispozițiunile art. 164 din Statutul Bisericii Ortodoxe și în mod eronat crede că dispozițiunile art. 26, 38, 45, 57 și 144 din statut nu se aplică bisericii fundamentale.

Considerând că clauzele din testamentul defunctului C. N. Barbu, contrarii dispozițiunilor legii pentru Statutul Bisericii ortodoxe, nu pot întru nimic aface, din acest punct de vedere, nulitatea testamentului, întru cât ele, conform art. 164 din zisul statut, au a fi considerate ca nescrise; că în ce privește clauzele contrarii legii învățământului particular, instanța de fond constată, după cum s'a arătat, că testamentul permite expres controlul Ministerului Instrucțiunii, asupra programului școlar, iar prin motivul prezent de casare nu se precizează care anume clauze testa-

mentare și din ce anume punct de vedere, sunt contrarii textelor din legea învățământului particular invocate;

Că astfel fiind și acest motiv de casare devine nefondat și se respinge.

Având în vedere că, în urma respingerii acestor două motive, dosarul urmează a se restitui complexului obișnuit, pentru examinarea motivului VIII de casare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge motivele 6 și 7 de casare, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 5 Octombrie 1936

Președinția d-lui D. VOLANSCHI prim-președinte
Casa Generală de Economii Brașov cu Irimia Coveșan
Decizia nr. 1021. Dosar nr. 908/935

Legea conversiunii. Debitor fabricant de alcool la țară. Are caracterul de industriaș și ca atare este exclus dela beneficiul legii din 7 Aprilie 1934. Legea vânzării băuturilor spirtoase din 1930.

Caracterizarea actelor făcute de debitorii cari au fabrici de spirit agricol sub raportul comercialității sau necomercialității creanțelor lor, se stabilește după normele fixate de codul de comerț, iar nu pe baza caracterizării făcute de legea din 1930 asupra băuturilor spirtoase.

Prin urmare, atare creanțe având un caracter comercial, titularii lor conform art. 69 lit. b din legea dela 7 Aprilie 1934, sunt exceptați dela beneficiul acestei legi.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică.

Curtea.

Asupra divergenței de față:

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că, Cassa Generală de Economii din Brașov a intentat la Tribunalul Brașov acțiune provocatorie în contra debitorului său intimatul Irimia Coveșan, cerând a se stabili că, numitul nu beneficiază de dispozițiunile legii dela 7 Aprilie 1934, pentru lichidarea datorilor agricole și urbane, întru cât este industriaș;

Că, Tribunalul Brașov s. II-a, prin sentința din 27 Octombrie 1934, a admis această acțiune, însă părțile făcând apel, Curtea din Brașov, prin decizia nr. 339 din 16 Martie 1935, i-a admis apelul și a respins acțiunea provocatorie pornită de recurenta creditoare.

Că, pentru a da această soluție pricinii, Curtea de Apel constată în fapt și motivează că apelantul debitor a făcut dovada că este român, că posedă în comuna Valea Crișului 113 jugăre teren de arat și pășune impuse impozitului agricol înainte de 18 Decembrie 1934; că fiul său locuise în comuna Valea Crișului; că venitul său impus la global în 1933 este de 237.800 lei din care lei 79.000 reprezintă venitul personal agricol, lei 8800 reprezintă venitul din clădiri, iar lei 180.000 venit din fabrica de spirit; că, această fabrică este recunoscută ca fabrică agricolă de spirit în sensul art. 16 din legea pentru băuturi spirtoase din 1930 și prin urmare este un accesoriu la îmbunătățirea agricolă a terenului, la creșterea și îngrijirea vitelor; prin urmare intimatul are numai calitatea de agricultor, nu și pe aceea de industriaș astfel că excepția din art. 69 lit. b nu i se aplică;

Având în vedere că banca reclamantă atacând cu recurs deciziunea Curții de fond a formulat două motive; că, în ședința dela 14 Octombrie 1935, a comple-

tului obișnuit, recurența a renunțat la motivul II, iar asupra motivului I s'a produs divergență.

Asupra motivului I de casare astfel formulat :

I. — Violarea art. 69 lit. b alin. I și II din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, art. 69 lit. b alin. II din regulamentul acestei legi, art. 16 din legea asupra producției și desfacerii spiritului și băuturilor spirtoase din 26 Iunie 1930 și eroare grosieră prin stabilirea calității pârîtului de agricultor în loc de fabricant în baze greșite interpretări a textelor de lege de mai sus.

Am bazat acțiunea noastră provocatorie pe faptul dovedit cu acte și cu recunoașterea pârîtului, că acesta posedă o fabrică de spirt fiind înregistrat în registrele Camerei de Industrie și Comerț ca fabricant de spirt și că, prin urmare, fiind vorba în speță de datoria comercială a unui industriaș, datorie în cont curent contractată de o bancă, și ca atare exceptată dela beneficiile legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, conform art. 69 lit. b din această lege și art. 69 lit. b alin. 2 din regulamentul acestei legi.

Onor. Curte de Apel Brașov, spre a ajunge la admiterea apelului și respingerea acțiunii noastre, argumentează că pârîtul, deși fabricant de spirt cu firmă înscrisă ca atare, totuși nu este fabricant ci agricultor, deoarece, conform art. 16 din legea asupra producției și desfacerii spiritului și băuturilor spirtoase din 27 Iunie 1930, trebuie considerat agricultor, producția spiritului fiind conform acestei legi un accesoriu agriculturii.

Considerând însă că legiuitorul a înglobat în excepțiune dela art. 69 lit. b pe toți comercianții și industriași indiferent de extinderea și natura afacerilor, făcând excepție numai pentru mici comercianți și industriași din comune rurale anume determinați în art. 69 lit. b alin. 2 din lege și în art. 69 din regulamentul legii lit. b alin. 2 și că între acești industriași mici exceptați de legiuitor nu sunt înșirați de lege fabricanții de spirt și

Că având a face cu o lege specială, excepții create prin această lege nu pot fi extinse și asupra altor categorii de industriași adăugând astfel la lege și regulamentul, ceea ce nu era prevăzut de legiuitor și

Că legea spiritului, deși declară fabricile agricole de spirt ca un accesoriu al agriculturii, nu poate fi invocată pentru motivarea abaterii dela excepțiile legii conversiunii din 1934 din simplul motiv că pe de o parte este anterioară legii conversiunii din 1934, pe de altă parte, tratează chestiunea accesoriului sub un raport cu totul distinct de acela al legii conversiunii din 1934, scopul legii spiritului nefiind acela de a determina, cine are și cine n'are calitate de fabricant, ci a preciza cui trebuie acordată și în ce formă autorizația pentru o fabrică de spirt cum și cu care scop vor funcționa aceste fabrici, ce taxe se vor plăti ș. a. m. d. și că nicio lege n'a creat un regim special pentru fabricanții de spirt, Onor. Curte de Apel numai cu violarea textelor de lege invocate a putut admite apelul.

Considerând că prin art. 69 lit. b legiuitorul din 1934 exceptează dela beneficiul conversiunii datoriile comercianților și industriașilor cari aveau această calitate în momentul contractării datoriei, dacă aceste datorii nu sunt de natură civilă, sau dacă caracterul lor civil nu rezultă din textul contractului de împrumut.

Că, la această dispozițiune legea face numai excepția din alin. II, în favoarea micilor comercianți și meseriași din comunele rurale, etc., mici comercianți fiind considerați acei cari, potrivit art. 69 lit. b din regulamentul de aplicare, exercitând un comerț în comunele rurale, vând mărfurile lor în detaliu și în mod obișnuit locuitorilor săteni;

Considerând că, ceea ce debitorul Ilie Coveșan pune

în vânzare prin fabrica de spirt ce posedă nu sunt produsele sale agricole, astfel cum au fost recoltate de dânsul pe moșia ce îi aparține, ci alcoolul rezultat din prelucrarea lor; că, dacă vinderea recoltei proprii este considerată de legiuitor ca un fapt civil, însă transformarea ei într'un produs industrial și vinderea acestui produs este, potrivit art. 259 alin. VI, c. com. ardelean, un act de natură comercială, dacă depășește codul micii industriei, ceea ce atrage calitatea de comerciant pentru proprietarul de moșie, care exercită în mod obișnuit această profesiune;

Considerând că aceste criterii, fixate de legea comercială, nu sunt infirmate de legea băuturilor spirtoase din 1930, deoarece această lege consideră fabricile agricole de spirt ca un accesoriu la îmbunătățirea exploatații agricole, nu sub raportul calificării de civile sau comerciale a actelor pe cari proprietarul fabricant le face vânzând alcoolul rezultat din transformarea produselor sale agricole, ci din punct de vedere al avantajilor speciale ce acordă acestor fabrici, față cu celelalte categorii de fabrici de spirt și prin urmare caracterizarea actelor acestor industriași, sub raportul comercialității sau necomercialității lor, are a fi stabilită după normele din codul de comerț nu pe baza caracterizării fabricilor de alcool prin legea din 1930 asupra băuturilor spirtoase;

Considerând că astfel fiind, urmează că împrejurarea că fabrica intimatului este o fabrică agricolă de spirt, nu-i suficient de a-i ridica calitatea de comerciant, care trebuie cercetată față cu prevederile legii comerciale și în legătură cu dispozițiunile art. 69 lit. b din legea lichidării, în ce privește pe comercianții din comunele rurale;

Că dar motivul de casare fiind fondat recursul urmează a se admite.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a
Audiența dela 30 Septembrie 1936

Prezedenția d-lui CONST. GH. RĂTESCU Președinte
Gheorghe Dorobanțu cu Constantina G. Dorobanțu
Decizia civilă nr. 1438 Dosar nr. 3391/938

Act de paupertate. Pensionari publici. Nu pot beneficia de scutirea de timbru oricare ar fi cuantumul pensiunilor. Art. 23 alin. 1 din legea timbrului.

Pensionarii publici, indiferent de cuantumul pensiunii ce primesc, nu pot beneficia, conform art. 23 alin. 1 din legea timbrului, de scutirea de taxe și impozite, acordată de lege celor lipsiți de mijloace, în procesele pornite de ei, ci rămân supuși dispozițiunilor generale ale legii timbrului.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Gheorghe Dorobanțu în contra deciziunii nr. 61 din 1933 a Curții de Apel București s. IV-a.

Intimatul ridică un incident de timbru arătând că din dosar rezultă că recurentul este pensionar și primește o pensie mai mare de 12.000 lei anual, cât prevede art. 23 din legea timbrului, astfel că recursul său fiind făcut fără plata cuvenitelor taxe, este nul.

Recurentul arată că tocmai această chestiune formează obiectul motivului suplimentar de casare și cere a se uni incidentul cu fondul.

Curtea unește incidentul cu fondul:

În fond, s'au ascultat părțile în concluziuni asupra motivului privitor la timbru, precum și d. procuror N. Ciurea care a cerut anularea recursului ca netirăbrat, existând la dosar dovada că recurentul al cărui apel a fost anulat tot ca netimbrat, nu îndepli

nește condițiunile pentru a fi considerat pauper, s'au cerut și cheltueli de judecată.

Asupra motivului de casare suplimentar:

Violarea art. 23 combinat cu art. 42 din legea timbrului: cu excés de putere prin aceea că deși am depus la apel, în dosarul de fond un act de paupertate din care rezultă că n'am avere și pe care Curtea de Apel, prin jurnalul cu nr. 7878 din 1932 m'a obligat să-l depun și cu toate acestea, Curtea, cu excés de putere înlătură acest certificat de paupertate, bazându-se pe un certificat al percepției Roșiorii de Vede, din care se vede că așa plăti un impozit global de 870 lei, certificat cu ștersături și adaosuri și cu alte cerneli, ceea ce însemnează că este făcut neconform cu realitatea și de altă parte nu se arată în el care este venitul meu anual pentru a se putea vedea dacă pot beneficia de dispensa de timbru pe baza art. 23 din legea timbrului.

Deși pensiuina mea, pe care o primesc dela Casa Muncii C. F. R. și pe care am recunoscut-o înaintea Curții, dar întru cât ea este mai mică decât prevederile din art. 23, legea timbrului care cere venit mobilier până la 12.000 lei minimum pentru a beneficia de scutire și deși din certificatul depus de parte, nu rezultă care este venitul meu anual, totuși Curtea de fond, cu excés de putere, fără să țină seamă de toate aceste împrejurări, cum și de actul de sărăcie dela dosar, îmi anulează apelul ca netimbrat, violând zisele texte.

Ca dovadă, este certificatul nr. 3612 din 1934 al aceleiași percepții — aflat în dosarul Inaltei Curți — din care rezultă că pe exercițiul 1933 până la 1 Aprilie 1934, nu figurez în scris către Stat cu niciun fel de impozit pe global, cât și altele, ceea ce denotă că certificatul depus de partea adversă pe 1933, este neexact, ca să nu-l numesc altfel. De altfel, în procesul de divorț, m'am servit tot de act de paupertate, care a fost admis, neavând altă avere decât pensia care este sub minimum legal, cum rezultă din sentința de divorț nr. 13 din 1932 a Tribunalului Teleorman s. III-a.

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea a anulat ca netimbrat apelul făcut de Gheorghe Dorobanțu împotriva sentinței tribunalului care l'a obligat la pensie alimentară către soția sa Constantina Gh. Dorobanțu:

Că, în sprijinul soluțiunei sale Curtea constată și motivează că partea nu și-a timbrat apelul său, iar actul de paupertate depus la dosar nu poate fi ținut în seamă deoarece intimata a produs un certificat eliberat de percepția Roșiorii de Vede din care rezultă că apelantul este pensionar și ca atare nu poate fi considerat lipsit de mijloace în sensul legii;

Că, declarând recurs sus numitul pretinde prin motivul de casare depus suplimentar că deciziunea Curții este dată cu violare de lege și excés de putere întru cât pensia ce primește fiind mai mică de 12.000 lei anual, el era scutit de plata taxelor de timbru;

Că, deci, chestiunea ce formează obiectul acestui motiv ca și al incidentului de nulitate a recursului, este dacă Gheorghe Dorobanțu, apelant, la fond și as tăzi recurent, se găsește în situațiunea de a beneficia de scutirea de timbru acordată de lege celor lipsiți de mijloace;

Considerând că, potrivit art. 23 alin. 1 din legea timbrului, când o persoană posedă probe legale de sărăcie, cererile în justiție și toate actele de procedură ce se efectuează în cursul unui proces după cererea sa se fac fără plata taxelor de timbru sau impozit proporțional; că, după alin. 2 se consideră sărac în sensul legii acea persoană care nu posedă decât un venit de muncă sau provenind dintr-o pensie alimentară până la 12.000 lei anual sau un venit funciar anual de 5.000 lei;

Considerând că din termenii acestui din urmă text

rezultă că numai veniturile sub 12.000 lei obținute de pe urma unei munci sau cu titlu de pensiuina alimentară constituiesc starea legală de sărăcie, iar nu și veniturile sub formă de pensiuina plătită foștilor funcționari publici din momentul punerii lor la retragere; că, art. 23 are caracterul unei dispozițiuni de excepție și aplicațiunea lui nu poate fi întinsă peste cazurile anume prevăzute de litera textului;

Că, astfel fiind, pensionarii publici indiferent de cătimea pensiuinii lor, nu pot beneficia de scutirea de taxe și impozite în acțiunile pornite de ei, ci rămân supuși dispozițiunilor generale din legea timbrului;

Că întru cât în cazul de față este constant și recunoscut de însăși partea că recurentul Gheorghe Dorobanțu are calitatea de pensionar public și că în aceeași calitate, deși obligat să timbreze, el nu s'a conformat prescripțiunilor legale în materie, urmază că bine a procedat Curtea de fond anulându-i apelul și că incidentul ridicat găsindu-se întemeiat, prezentul recurs, câtă de asemenea a se anula ca netimbrat, potrivit art. 42 din legea citată, respingându-se motivul suplimentar, iar celelalte motive de casare, înlăturându-se din discuție ca unele ce nu privesc chestiunea ce interesează;

Pentru aceste motive Curtea anulează recursul.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 20 Octombrie 1936

Preșidenția d lui CONST. GH RĂTESCU Președinte

Alexe Gheorghe cu Sofia A. Teofanis

Decizia civilă nr. 1551 Dosar nr. 573/935

Vânzare silită. Adjudecare. Amânarea vânzării de 4 ori pentru insuficiență de preț. Tribunalul este îndrituit să adjudece imobilul celui care a oferit mări mult, chiar dacă prețul este inferior celui fixat de tribunal cu 35 la sută. Art. 7 și 8 din legea dela 11 Iulie 1930. Art. 544 pr. civ.

Dispozițiunile art. 7 și 8 din legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită, din 11 Iulie 1930, nu și au aplicarea cu privire la stabilirea prețului de adjudecare decât la primul și al doilea termen, la termenele următoare, deci licitațiunea se ține conform „regulelor procedurale în vigoare”, adică chiar sub 35 la sută din prețul fixat de adjudecator.

Prin urmare, constatându-se în fapt că vânzarea a fost amânată de 4 ani pentru insuficiență de preț, tribunalul era îndrituit să adjudece imobilul asupra creditorului urmăritor, care a oferit prețul cel mai mare, și acest preț era inferior celui fixat la început de tribunal, redus cu 35 la sută.

Curtea, în completul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică,

Deliberând,

Având în vedere că din ordonanța de adjudecare atacată prin recursul de față se constată că, în urma cererei făcute de creditoarea Sofia A. Teofanis, Tribunalul Brăila a procedat la îndeplinirea formalităților legale pentru vânzarea silită a imobilului din Brăila Bulevardul Carol nr. 132, proprietate a debitorului Alexe Gheorghe, imobil a cărui valoare a fost fixată, în urma expertizei cerute de debitor la 4.598.040 lei, iar la contra-expertiză la 3.561.106 lei, care a fost admisă și fixată și de tribunal ca valoare a imobilului urmărit;

Că, la termenul de 25 Octombrie 1932 tribunalul a dispus ca licitațiunea să înceapă dela suma de 2.670.820

lei, rezultată din prețul de mai sus de 3.561.040 lei, redus cu 25 la sută conform art. 7 din legea executărilor silită;

Că, la 23 Mai 1933, tribunalul a amânat vânzarea la 4 Iulie 1933 și a dispus ca la acest termen licitația să înceapă dela suma de 2.403.728 lei, adică prețul din publicația anterioară redus cu 10 la sută, conform aceluiași articol. Pentru lipsă de concurență, vânzarea a fost amânată la 10 Octombrie, apoi, pentru lipsă de procedură, la 12 Decembrie 1933, când creditoarea a oferit prețul cel mai mare 1.800.000 lei, cerând adjudecarea asupra sa, cerere pe care, în urma opunerii debitorului, tribunalul a respins-o pe motiv că după art. 7 din legea executărilor imobilul nu poate fi adjudecat asupra creditoarei decât pe prețul inițial redus cu 35 la sută, și întru cât nu s'a putut obține acest preț, urmează că vânzarea să se facă după dreptul comun, la un alt termen, la care licitația urmează a începe dela prețul de 1.800.000 lei, fixat de tribunal;

Că, după mai multe amânări, tot din aceeași cauză, și anume că numia creditoare ofera același preț, iar alți concurenți și mai puțin la termenul de 16 Mai 1934, argumentând că art. 8 din zisa lege se aplică numai la vânzarea ce se găsește la primul și al doilea termen, că după art. 7 după cele două amânări licitația va va continua după dreptul comun, iar în speță vânzarea s'a amânat de patru ori pentru insuficiență de preț, tribunalul a adjudecat imobilul provizoriu, conform dreptului comun, asupra creditoarei, pe preț de 1.827.000 lei, iar la 25 Mai 1934 în mod definitiv;

Că, în contra ordonanței de adjudecare debitorul a făcut recurs, în sprijinul căruia a formulat patru motive de casare, motivul II de casare având următorul cuprins:

Violarea principiului autorității lucrului judecat, violarea art. 8 din legea pentru unificarea unor dispozițiuni din executarea silită, exces de putere, omisiune esențială.

Conform cu jurnalul tribunalului cu nr. 10985 din 1932 s'a fixat prețul imobilului la 3.561.040 lei și s'a dispus ca vânzarea să înceapă dela suma de lei 2.670.820, adică cu reducerea de 25 la sută. La primul termen nu s'a efectuat vânzarea și pentru termenul de 4 Iulie 1933 s'a redus prețul cu încă 10 la sută, adică la lei 2.403.728. Dar nici la acest preț nu s'au găsit cumpărători și la diferitele termene de vânzare a oferit creditoarea următoare suma de lei 1.800.000 lei. Dar cum acest preț era mai mic decât cel fixat de tribunal redus cu 35 la sută, tribunalul făcând în cauză aplicarea art. 8 din legea de unificare a unor dispozițiuni din executarea silită a refuzat adjudecarea. Asta s'a întâmplat la 12 Decembrie 1933, la 13 Februarie 1934 și la 13 Martie 1934.

Avem deci trei jurnale interlocutorii date de tribunal în mod consecutiv în ce privește chestiunea de a se ști dacă tribunalul poate sau nu adjudeca imobilul asupra creditoarei următoare la un preț mai mic decât cel stabilit prin art. 7 din lege. Chestiunea a fost definitiv tranșată de tribunal și constituie autoritate de lucru judecat pentru tribunal.

Totuși tribunalul la data de 16 Mai 1934 trece pur și simplu peste aceste trei jurnale interlocutorii și adjudecă imobilul asupra creditoarei următoare la suma de 1.800.000 lei la care refuzase înainte.

Am ridicat înaintea tribunalului obiecțiunea că în speță există autoritate de lucru judecat. Or tribunalul omite completamente să se ocupe de obiecțiunea mea, ceea ce constituie o omisiune esențială.

Dar tribunalul violează și dispozițiunile art. 8 din legea Iunian, care sunt categorice în a spune că în niciun caz nu se poate adjudeca imobilul asupra creditorului următor la un preț mai mic decât cel arătat de art. 7.

Având în vedere că prin deciziunea cu nr. 1299 din

1936 această secțiune a respins motivele I, III și IV de casare și a constatat că s'a ivit divergență asupra chestiunii deduse prin partea II-a a motivului II de casare expus mai sus, și anume de a se ști, dacă după facerea reducerilor de 25 la sută și 10 la sută din prețul estimățiunii și trecerea termenelor respective, imobilul poate fi adjudecat asupra creditorului următor pe un preț inferior celui rezultat după reducerile de 25 la sută și 10 la sută, iar discuțiunea asupra chestiunilor deduse prin prima parte a motivului II de casare a fost rezervată după soluționarea chestiunii rămase în divergență;

Având în vedere că legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită, din 11 Iulie 1930, după ce prin art. 6 alin. ultim dispune ca suma dela care încep strigările într'o vânzare silită, va fi cea fixată prin încheierea instanței redusă cu 25 la sută, prescrie în art. 7 și 8 că:

Art. 7. — Dacă la primul termen fixat pentru licitație nu s'a oferit un preț mai mare decât cel fixat de articolul precedent, licitația se va amâna; termenul noiei licitațiuni nu poate fi mai scurt de 30 de zile dela data amânării.

La noul termen ce se va fixa, prețul dela care vor începe strigările va fi cel fixat de art. 6, redus cu 10 la sută, iar licitația va continua potrivit regulilor procedurale în vigoare.

Art. 8. — În legiuirile cari admit adjudecarea bunului urmărit asupra creditorului, în cazul când nu s'a oferit un preț mai mare decât cel fixat prin art. 7, adjudecarea nu se va putea face asupra acestuia decât cu prețul al cărui quantum se fixează de acel articol.

Considerând că scopul urmărit de legiuitor prin art. 7 și 8 de mai sus a fost acela de a veni în ajutorul debitorului urmărit, spre a evita achiziționarea imobilelor pe un preț cu mult inferior valorii lor reale, stabilind o procedură specială cu privire la fixarea prețului, spre derogare dela art. 596 și 544 din procedura civilă, potrivit cărora prețul dela care trebuia să înceapă licitația era fixat de creditor;

Că, însă, această favoare a fost acordată numai pentru primul și al doilea termen fixat pentru licitație, după aceste două termene legiuitorul prevăzând prin partea finală a art. 7 că „licitația va continua potrivit regulilor procedurale în vigoare“;

Considerând că articolul 8 din legea în discuțiune prescrie că în cazul când nu s'a oferit un preț mai mare decât cel fixat de art. 7, adjudecarea nu se va putea face asupra creditorului decât pe prețul fixat de acel articol, dispozițiunile acestui text nu se pot referi decât tot la primul și al doilea termen de licitație, ca și pentru ceilalți adjudecatari, iar nu și la termenele următoare;

Că, în adevăr, dacă și după al doilea termen, în lipsă de concurenți, legiuitorul ar fi voit ca imobilul să nu fie adjudecat asupra creditorului decât pe prețul prevăzut de art. 7 s'ar ajunge de fapt la suspendarea execuțiunii silită imobiliare ceea ce, dacă ar fi voit-o, trebuia s'o spună expres;

Că, a admite că dispozițiunea art. 8 s'ar referi nu numai la primul și al doilea termen, ci și la cele următoare, s'ar ajunge la soluțiuni inadmisibile, ca în cazul în care după al doilea termen creditorul ar oferi un preț mai mic decât cel redus conform art. 7 cu 35 la sută, iar un alt concurent ar oferi un preț inferior celui oferit de creditor, tribunalul să poată adjudeca imobilul asupra concurentului care a oferit un preț mai mic decât creditorul, contrar principiului general, stabilit de procedura civilă, conform căruia imobilul scos în vânzare silită trebuie adjudecat asu-

pra celui ce dă un preț mai mare, principiu la care legea din 1930 n'a derogat expres;

Că, prin art. 8 legiuitorul nu s'a putut referi decât la primul și al doilea termen, rezultă și din aceea că valoarea imobilelor variază, fie din împrejurări economice, fie din cauze intrinsece, așa că soluționarea vânzării nu poate fi ținută în loc vreme îndelungată;

Considerând că în atari condițiuni dispozițiunile art. 8 nu-și pot avea rațiunea decât de a deroga dela art. 544 din procedura civilă pentru primul și al doilea termen, în sensul că imobilul nu poate fi adjudecat asupra creditorului la aceste termene decât pe cel puțin prețul fixat prin art. anterior în cazul când nu se oferă de alți concurenți un preț superior deoarece în lipsa art. 8 din legea din 1930, dacă la aceste termene niciun concurent nu ar oferi un preț cel puțin egal cu cel prevăzut de art. 7, pentru ca după acest text să poată fi adjudecat imobilul asupra acestor concurenți — tribunalul ar fi putut adjudeca imobilul asupra creditorului următor, conform art. 544 din procedura civilă, pe prețul fixat de acesta, ceea ce totmai legiuitorul din 1930 a voit să prohibe;

Considerând, prin urmare, că dispozițiunile art. 8 în discuțiune nu-si pot avea aplicațiune decât cu privire la primul și al doilea termen, la termenele următoare, licitația urmând să continue — după cum o spune expres art. 7 în partea sa finală, — „potrivit regulilor procedurale în vigoare“;

Că, așa fiind și întru cât în speță este constatat că vânzarea a fost amânată de patru ori pentru insuficiență de preț, tribunalul era îndrituit să adjudece imobilul asupra creditorului următor care a oferit prețul cel mai mare, deși acest preț era inferior celui fixat la început de tribunal redus cu 35 la sută;

Că, dar, partea II-a a motivului II de casare, dedusă în divergență, este nefondată și ca atare cătă să fie respinsă urmând ca partea I-a a motivului II de recurs să fie judecată de completul obicinuit la termenul ce se va fixa la stăruință.

Pentru aceste motive, Curtea respinge etc.

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. III

Audiența dela 17 Iunie 1936

Prezidenția d-lui D. G. LUPU Președinte

Masa sucesorală I. Grigorcea cu Fondul pentru credite de războiu din Bucovina

Decizia nr. 1136 Dosar nr. 2075/933

Legea agrară pentru Bucovina. Complect de divergență. Nu poate judeca alte chestiuni decât cele deduse în divergență. Expropriere. Creditor ipotecar. Dacă, după expropriere, creanța lui poate fi plătită în număr de către debitorul expropriat. Soluțiune negativă. Excepțiuni. Art. 59 din legea agrară pentru Bucovina și art. 112 din regulamentul legii.

1. — Atât din cuprinsul art. 15 din legea Curții de Casatie cât și din dispozițiunile procedurii civile, care reglementează judecata în complect de divergență la instanțele de fond, rezultă că complectul de divergență înudecă numai chestiunea care a făcut obiectul de divergență și deci nu se pot ridica chestiuni noi, cum este inidentul de incompetență a acestui complect special.

2. — Potrivit art. 59 din legea agrară pentru Bucovina și art. 112 din regulamentul acestei legi, rezultă în mod evident că creanțele garantate cu ipotecă asupra unui imobil de expropriat în total sau în parte, pe baza legii agrare, nu pot fi urmărite pe altă cale decât pe aceea prevăzută de legea agrară, iar plata acestor creanțe nu se poate face decât în rentă de expropriere

și numai dacă creanțele nu sunt îndestulate cu renta, atunci se poate urmări și partea rămasă proprietarului.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică;

Curtea,

Asupra incidentului ridicat de reprezentantul intimatului cu privire la incompetența acestei Secțiuni de a judeca recursul de față, care este îndreptat în contra unei hotărâri ce ar fi dată în materie civilă, fiind deci de competența Secțiunii I-a a acestei Inalte Curți:

Având în vedere că reprezentantul intimatului susține că chestiunea care formează obiectul incidentului, fiind de ordine publică, poate fi ridicată în orice stadiu s'ar găsi procesul, chiar și în fata complectului de divergență al Inaltei Curți:

Considerând că legea organică a Inaltei Curți prin art. 15 prevede că ori de câte ori nu se poate întruni numărul de 5 glasuri asupra unei chestiuni deduse prin recurs în judecata complectului obișnuit al Curții, atunci acea chestiune se va judeca de un complect special compus din 11 membri ai Inaltei Curți;

Considerând că din cuprinsul acestei dispozițiuni a legii Curții de Casatie, cât și din dispozițiunile din procedura civilă, cari reglementează judecata în complect de divergență la instanțele de fond, rezultă că atât la instanțele de fond cât și la Curtea de Casatie, complectul de divergență este chemat să judece și să soluționeze numai acele chestiuni asupra cărora complectul obișnuit a declarat divergență; că în niciun caz complectul de divergență nu mai poate judeca și alte chestiuni în afară de acele cu cari a fost sezișat de complectul obișnuit; că ceea ce părțile ar putea invoca în plus în complectul de divergență, peste ceea ce au invocat la complectul obișnuit, este numai posibilitatea de a pune și alte concluziuni în legătură cu chestiunea dedusă în divergență, sau dacă se găsesc în divergență la instanțele de fond, pot aduce și piese noi în susținere sau apărare;

Că așa fiind și întru cât în speță complectul de divergență n'a fost sezișat de complectul obișnuit de judecarea chestiunii incompetenței acestei Secțiuni de a judeca recursul de față, o asemenea chestiune, nu mai poate fi dedusă în judecata acestui complect special;

Că deci incidentul de incompetență urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge incidentul de incompetență, etc.

Curtea,

Asupra recursului făcut de masa sucesorală după Iancu Grigorcea contra deciziei Curții de Apel Cernăuți s. II-a nr. 267 din 1932, dată în proces cu Fondul pentru credite de războiu din Bucovina;

Având în vedere că din această deciziune se constată că prin sentința nr. 209 din 1931 Tribunalul Cernăuți s. II-a a admis acțiunea intentată de Fondul sus numit și a obligat pe masa sucesorală de pe urma defunctului Iancu Grigorcea să plătească reclamantului, sub titlul de împrumut, sumele de bani specificate în dispozitivul sentinței; că, Curtea de Apel judecând apelul contra acestei sentințe l'a respins;

Că pentru a decide astfel, Curtea de Apel constată că Fondul reclamant a acordat lui Iancu Grigorcea personal un împrumut de 75.000 lei, garantat cu ipotecă asupra moșiei sale; că Iancu Grigorcea decedând, iar moștenitorii săi neachitând datoriă, Fondul i-a chemat în judecată în calitate de debitori personali, nu

ca debitori ipotecari; că prin această acțiune netinzându-se la urmărirea averii imobiliare din titlul de ipotecă, textele art. 59 și 60 din legea pentru reforma agrară din Bucovina, cari dispun ca creanțele creditorilor ipotecari să fie achitate din renta de expropriere și art. 112 din regulamentul acestei legi, nu sunt aplicabile în speță, cu toate că o parte din terenurile debitorilor au fost expropriate;

Având în vedere că în contra soluțiunii Curții de Apel, masa succesorală a formulat două motive de casare, iar această secțiune a Inaltei Curți, prin jurnalul din 16 Octombrie 1935, constată că s'a ivit divergență de opinii asupra motivului I, în cuprinsul următor:

Violaarea art. 59 și 60 din legea pentru reforma agrară din Bucovina, publicată în Monitorul Oficial nr. 93 din 30 Iulie 1921 și a art. 112 din regulamentul la această lege și exces de putere (art. 30 cifr. 6 și 7 din legea Curții de Casație).

Este necontestat și stabilit că fondul reclamant l'a împrumutat pe defunctul Iancu Grigorcea, conform actului de credit cu data Cernăuți 26 August 1918, cu 200.000 coroane austriace și că prin același act pentru asigurarea acestui împrumut s'a constituit o ipotecă asupra moșiilor împrumutatului corp. tabulei domeniiale fasc. nr. 109 Carapciu și fasc. nr. 110 Iordănești-Grigorcea. De asemenea este stabilit că în urmă imobilele menționate au fost în mare parte expropriate în baza legii pentru reforma agrară pentru Bucovina din 30 Iulie 1921.

Față de această stare de fapt pârta a cerut în ambele instanțe respingerea cererii pentru plata sumei acționate, deoarece, conform art. 59 și 60 din legea citată și art. 112 din regulamentul la această lege, orice drepturi reale asupra imobilelor expropriate trec asupra contravalorii lor și deci Fondul reclamant fiind un creditor ipotecar, nu este îndreptățit a cere restituirea în numerar a împrumutului acordat, ci numai în renta de expropriere consemnată ca contravaloare a pământului expropriat.

Instanța de apel respinge aceste obiecțiuni pentru motivul că ele ar fi juste și acceptabile numai în cazul când reclamantul ar fi introdus o acțiune ipotecară pentru a-și valorifica drepturile sale asupra terenului aparținător pârteii și expropriat după normele legii pentru reforma agrară din Bucovina, cum însă reclamantul în procesul de față nu face uz decât de calitatea sa de creditor personal, obiecțiunile menționate nu ar fi întemeiate.

Curtea de apel este deci de părere că creditorul ipotecar are facultatea ca pentru îndestularea sa să înainteze, fie o acțiune ipotecară, fie o acțiune personală, cu urmarea însă că în primul caz va putea cere numai renta de expropriere, pe când în cazul al doilea, întru cât prin acțiunea personală nu se tinde la urmărirea averii imobiliare aparținătoare debitorului din titlul de ipotecă, creditorul ipotecar ar fi îndreptățit să ceară ca împrumutul, asigurat cu ipotecă pe un pământ expropriat, să fie restituit în numerar.

Distincțiunea ce o face instanța de apel între efectul unei acțiuni ipotecare și cel al unei acțiuni personale este fără bază legală, făcută cu exces de putere și violarea dreptului clar și precis a art. 59 și 60 din legea citată și art. 112 din regulamentul la această lege, care dispun categoric că creditorii ipotecari se vor achita în rentă, fără a face distincțiunea de mai sus. Părerea contrară a instanței de apel stă în contradicție nu numai cu textul categoric al legii, ci și cu spiritul ei. În adevăr, Inalta Curte de Casație și Justiție s'a pronunțat de repetite ori că legiuitorul n'a lăsat la discrețiunea creditorilor ipotecari ca aceștia să poată reclama pe temeiul convențiilor achitarea creanțelor în numerar, relevând că aceasta se explică prin grija ce legea a avut-o de a salvagarda creditul Statului; deoarece, în caz contrar, debitorii expropriați, pentru a nu fi expuși la urmărirea silită ce i-ar fi deposedat de pământul ce le-a mai rămas în urma exproprierii, ar fi fost siliți de a vinde, cu orice pret, renta

primită dela stat, spre a putea plăti pe creditori, ceea ce ar fi provocat incontestabil o depreciere și mai mare a titlurilor din cauza abundenței lor pe piață și astfel, în mod necesar s'ar fi sdruncinat creditul Statului care a emis aceste titluri. De altfel, tot Inalta Curte relevază că această măsură a fost luată și dintr'un motiv de echitate pentru a se aduce o înlesnire proprietarilor expropriați, obligându-se și creditorii acestora să participe la sacrificiul impus proprietarilor prin faptul exproprierii (așa Cas. S. U., dec. din 26 Febr. 1925, publicată în Pandectele Săptămânale din 1925, pag. 121; Cas. I, dec. 1099 din 5 Noembrie 1923, complect de divergență, publicată în Pandectele Române din 1924, caietul I, pag. 49, cu nota d-lui I. N. Stambulescu).

Aceste motive care au determinat măsura luată de legiuitor ca creditorii ipotecari să fie plătiți în rentă, ar deveni iluzorii dacă s'ar fi lăsat la bunul plac al creditorului ipotecar, alegerea între acțiunea ipotecară și cea personală, fiind clar că în acel caz fiecare creditor ipotecar ar prefera calea acțiunii personale, pentru ca apoi, obținând o hotărâre condamnatoare pentru plata în numerar, în baza acestui titlu executoriu să poată urmări și pământul rămas neexpropriat, pentru realizarea întregii creanțe în numerar, eludându-se în felul acesta dispoziția de ordine publică că creditorii ipotecari sunt de plătit numai în rentă. Dacă însă Curtea de Apel stabilește că prin acțiunea personală de față nu se tinde la urmărirea averii imobiliare a pârteii, această stabilire este făcută fără nicio bază și cu exces de putere, considerând că reclamantul n'are declarat că renunță la realizarea creanței acționate din pământul rămas neexpropriat, așa că în cazul dacă decizia Curții de Apel ar rămâne în picioare, reclamantul ar avea posibilitatea să urmărească și pământul rămas neexpropriat, ceea ce ar fi chiar și în contra intențiunii exprimate de Curtea de Apel. Pentru a evita acest rezultat absurd Curtea de Apel admitând cererea din acțiune pentru motivul de mai sus, trebuia cel puțin să restrângă dreptul reclamantului prin adausul ce el nu e îndreptățit să reia zeze suma adjudecată din pământul pârteii rămas neexpropriat.

Cât de greșită este părerea instanței de apel, rezultă și din considerentul că în cazul neexproprierii integrale (de exemplu, conform art. 5 și 6 din legea agrară bucovineană), toate ipotecile fiind desființate conform art. 57 din legea citată și deci nefiind nici loc pentru o acțiune ipotecară, ar urma că creditorii ar putea cere plata în numerar a întregii lor creanțe tocmai dela acei proprietari, cari sunt cei mai grav loviți prin expropriere. Această soluție ar fi în vădită contradicție și cu art. 110 din regulamentul la legea citată, conform căruia „acțiunile încă (până atunci) neintroduse în justiție, vor avea dela început drept obiect prețul pământului expropriat.

Se mai observă că, conform art. 59 din legea citată și art. 112 din regulament, reclamantul ar avea dreptul de a cere plata în numerar a unei părți a creanței sale numai atunci, dacă renta pentru pământul expropriat n'ar ajunge la acoperirea tuturor creanțelor ipotecare (a se vedea decizia Cas. S. U., nr. 490 din 1924, publicată împreună cu dec. Cas. S. U., nr. 22 din 29 Mai 1924 în *Curierul Judiciar* din 1924, pag. 665). În speță însă, precum subsemnata a arătat în instanța de fond, renta întrecre creanțele ipotecare, urmând că nu este dat cazul ca reclamantul să fie îndreptățit de a cere măcar în parte plata în numerar. Dar, chiar dacă renta depășește ar fi inferioară creanțelor ipotecare, și în acest caz cererea reclamantului ar fi de respins în întregime pentru că atunci ar fi fost de datoriat lui să arate și să dovedească faptele, din cari să reiasă proporția statuată prin art. 112 din regulamentul citat între sumele ce i s'ar cuveni în numerar și în rentă. Nefăcând aceasta, lipsește orice bază pentru condamnarea subsemnatei la plată chiar și numai în parte a sumei acționate.

Având în vedere că prin acest motiv se susține, în rezumat, că întru cât este necontestat în fapt că Fon-

dul reclamant este creditor ipotecar, el nu putea cere restituirea împrumutului în numerar, ci, potrivit art. 59 și 60 din legea agrară și art. 112 din regulament, urma să ceară plata în rentă de expropriere consensată ca drept preț al pământului expropriat; că distincția pe care o face Curtea de Apel între efectul unei acțiuni ipotecare și între acela al unei acțiuni personale este fără bază legală și în contradicție cu citatele texte;

Având în vedere că din înseși constatările Curtii de Apel rezultă că în speță este vorba de urmărirea unei datorii garantate cu o ipotecă asupra unei moșii, ce a fost expropriată în parte, pe baza legii pentru reforma agrară din Bucovina;

Considerând că prin art. 59 din această lege se reglementează expres modalitatea urmării unei datorii ipotecare ce grevează un imobil supus exproprierii și anume se prevede că dacă imobilul expropriat are sarcini, judecătoria de ocol, ca autoritate de carte funduară va reține tot prețul exproprierii, ordonând serierea pretențiilor după normele legilor în vigoare, și în baza semnării judecătorești se vor achita creditorii ipotecari în rentă;

Considerând că art. 112 din regulamentul legii agrare, explicând și lămurind dispozițiunile art. 59 din lege, arată că prețul exproprierii se va împărți între toți creditorii, după ordinea de preferință, creditorii ipotecari primind în rentă partea proporțională din creanța lor, neputând urmări partea de moșie rămasă neexpropriată, decât pentru valoarea creanțelor rămase neachitate;

Considerând că din cuprinsul textelor citate mai sus, rezultă în mod evident că creanțele garantate cu ipotecă asupra unui imobil expropriat total sau în parte, pe baza legii agrare, nu pot fi urmărite pe altă cale decât pe calea prevăzută de această lege, iar plata acestor creanțe nu se poate face decât în rentă de expropriere și numai dacă creanțele nu sunt îndestulate cu rentă, atunci se poate urmări și partea rămasă proprietarului.

Considerând că prin această dispozițiune legiuitorul agrar a căutat, pe de o parte, să aducă proprietarilor expropriați o înlesnire, obligând și pe creditorii lor ipotecari să participe la sacrificiul impus proprietarilor rurali prin faptul exproprierii; iar pe de altă parte, această măsură s'a edictat mai ales ținându-se seamă de pericolul la care ar fi fost expus creditul Statului, dacă s'ar fi lăsat la discreția creditorilor ca aceștia să poată reclama, pe temeiul convențiilor lor, achitarea creanțelor lor în numerar, căci într'un asemenea sistem proprietarii, pentru a nu fi expuși la o urmărire silită, ce i-ar fi deposedat de pământul ce le-a rămas în urma exproprierii, ar fi fost siliți de a vinde, cu orice preț, renta primită dela Stat drept preț, spre a plăti pe creditorii, ceea ce ar fi provocat incontestabil o depreciere și mai mare a titlurilor din cauza abundenței lor pe piață și astfel s'ar fi sdruncinat creditul Statului, care a emis aceste titluri;

Că dar față de considerațiunile mai sus expuse, urmează a se decide că Fondul intimat nu putea să-și urmărească executarea datoriei sale ipotecare, pe altă cale decât pe calea arătată mai sus și prevăzută de citatele texte;

Că într'u cât Curtea de Apel a decis contrariul, prin aceasta a comis un exces de putere și a violat textele citate mai sus, astfel că motivul I de casare fiind fondat, recursul cată a fi admis, a se casa decizia nr. 267 din 1932, trimitându-se afacerea spre a fi judecată din nou de aceeași Curte.

Pentru aceste motive Curtea admite recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. I-a

Audiența dela 11 Iulie 1936

Președenția d-lui GH. T. IONESCU, Președinte
Soc. în nume colectiv Carol și Leopold Gagel „Franzelăria de lux Otto Gagel” cu Ministerul de Finanțe
Deciziunea civilă nr. 301 Dosar nr. 791/934

Impozitul pe cifra de afaceri. Pâine produsă de un fabricant de pâine din făină măcinată într'o moară proprietate a sa. Impozabilă la impozitul pe cifra de afaceri. Art. 1 și 6 din legea din 25 Decembrie 1929 asupra impozitului pe lux și cifra de afaceri. Art. 1, 2, 5 și 10 din legea privitoare la același impozit din 30 Aprilie 1927. Art. 1—4, 10, 29 și 30 din legea privitoare la același impozit din 1921. Economia lor.

Chiar dacă făina este produsă de un fabricant de pâine într'o moară proprietate a sa, cu scopul de a servi la prepararea pâinei, el trebuie să plătească impozitul pe cifra de afaceri, din moment ce nu a fost reținută de dânsul pentru nevoile sale, singurul caz în care, nefiind pusă în circulație, nu urmează să plătească impozitul asupra ei. Din moment ce a fost pusă în circulație, nu are nicio importanță faptul că a fost destinată și că chiar a servit pentru prepararea pâinei, atât legea din 1927, cât și cea din 1929, asupra impozitului pe lux și cifra afacerilor, impunând făina indiferent de destinațiunea pe care ea o va primi și aceasta cu atât mai mult cu cât aceste două legi impun și pâinea, fără să facă vreo distincțiune că este produsă de cel care a transformat el însuși grâul cumpărat, în făină, sau de cel care a cumpărat direct făina.

În complet de divergență, s'au ascultat d-nii avocați I. Vasilescu-Valjean din partea apelantei și Popescu-Cosâmbesti și Baroncea din partea Ministerului de Finanțe.

Curtea în majoritate,

Asupra apelului făcut, prin petiția înregistrată la nr. 4891 din 22 Martie 1934, de către societatea în nume colectiv Carol și Leopold Gagel, cu sediul în București, str. Puțu cu Apă Rece nr. 43, în contra sentinței civile cu nr. 106 din 1934, a Tribunalului Ilfov s. V-a c. c., prin care s'a respins ca nefondată acțiunea intentată de societatea apelantă în contra intimatului Ministerul de Finanțe, prin care cerea ca Ministerul de Finanțe să fie obligat să-i restituie apelantei suma de 4.958.928 lei încasată de intimat fără niciun drept, ca impozite pe anii 1928, 1929, 1930 și 1931 în baza legii asupra impozitului pe lux și cifra afacerilor;

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că apelanta susține că greșit i-a fost respinsă acțiunea ca nefondată, într'u cât intimatul, fără niciun drept, a silit societatea apelantă să-i plătească — prin intermediul Morei Assan, care a îndeplinit rolul de intermediară, suma a cărei restituire o cere apelanta, ca impozit pe baza legilor din 1927 și 1929 privitoare la impozitul pe lux și cifra de afaceri, deoarece aceste legi nu impun la niciun impozit făina produsă, — din grâul cumpărat de apelantă, — în moara A din morile Assan, închiriată de dânsa pentru producerea făinei, necesară preparațiunei pâinei pe care o pune în consumațiune;

Având în vedere că, din recipisele aflate la dosar se stabilește în fapt că, în executarea dispozițiilor legilor din 1927 și 1929, privitoare la impozitul pe lux și cifra de afaceri, fabricile Assan au plătit, pentru făina produsă în morile lor, între alte sume și suma de 4.958.928 lei, a cărei restituire o cere apelanta pe considerațiunea că între dânsa și Moara Assan a existat un contract verbal de măcinăș, contract pe care caută să-l stabilească apelanta cu o declarație scrisă, produsă de apelantă, a morei Assan, prin care se afirmă că, între apelantă și soc. anonimă Fabricile Assan, a existat un

contract verbal de măcină, cu obligația de a măcina minimum 1.500 vagoane anual, contract care dura încă din luna August 1928 și în virtutea căruia societatea apelantă măcina grâul său la moara A a fabricelor Assan;

Că, din facturile de măcină, emise de soc. anon. Fabricile Assan, în intervalul dela 11 Octombrie 1928 până la 26 Noiembrie 1931, depuse în copii de apelantă, se stabilește în fapt că sumele plătite de soc. anon. Fabricile Assan, în calitate de producătoare, drept impozite la cifra de afaceri, au fost trecute în contul societății apelante, pentru care se producea făina, din grâul predat de ea la măcină, impozitului pe lux și cifra de afaceri fiind repercutat de producători asupra clientelei lor;

Considerând că, în căutarea unor noi resurse, pentru satisfacerea multiplelor nevoi care au urmat războiului, legiuitorul în 1921, prin art. 1—4, 10 și 29 ale legii asupra impozitului pe lux și pe cifra afacerilor, a introdus un nou impozit, aplicabil cu începere dela 1 Septembrie 1921, asupra cheltuielilor somptuare, perceput asupra prețului de vânzare a articolelor de lux, asupra încasărilor brute provenind din închirierea camerelor hotelurilor de lux și a consumațiilor din localurile de lux, reținute de vânzător sau exploatator cu ocazia încasării prețului, asupra spectacolelor, cum și asupra cifrei afacerilor făcute în România de persoane care, obișnuit sau accidental, vând mărfuri sau cumpără pentru a revinde, bunuri ori fac acte depinzând de întreprinderile agricole, miniere, industriale sau comerciale, exceptându-se, între altele, dela acest impozit, prin art. 30 al legii, afacerile consistând în vânzarea de pâine, impozit care, dacă era achitat fiscului de comerciant, el era repercutat asupra consumatorului, adevăratul contribuabil, comerciantul neavând decât rolul de agent încasator al Statului.

Că, întru cât, impozitul pe lux și cifra de afaceri, astfel cum fusese conceput de legiuitorul dela 1921, aplicându-se tranșacțiilor cu ocazia fiecărei operațiuni de vânzare sau cumpărare spre revindere, era perceput pentru același produs de mai multe ori, cu ocazia fiecăreia din aceste operațiuni, căroră produsul era supus, ceea ce făcea să se urce, în cele din urmă, prea mult prețul produsului, așa încât repercutarea în întregime, a impozitului plătit de mai multe ori pentru același produs, asupra consumatorului, căruia, în cele din urmă, îi revenea produsul, devenea foarte greu de realizat pentru comercianți, căci scumpea prea mult marfa, legiuitorul dela 30 Aprilie 1927, dându-și seama de toate aceste inconveniente, care contribuiau la stânjenirea activității comerciale și la o tendință de ascundere a realității operațiilor de către comercianți, pentru a face impozitul suportabil, luând de bază a legii perceperea impozitului o singură dată și anume la producător pentru mărfurile produse în țară, după cum o arată și în expunerea de motive, prin art. 1 al legii a admis sistemul impunerii, nu al fiecărei operațiuni de vânzare, cum era în vechea lege, ci al tuturor produselor și materiilor prime puse în circulație în țară, fie că sunt importate, fie că sunt produse în țară, afară de materiile prime enumerate în lista C, cum și al tuturor produselor exportate, impozitul calculându-se, potrivit art. 2 și 5 din lege, asupra valorii medii a produsului, stabilită trimestrial de o comisiune și plătindu-se, potrivit art. 10 al legii, în cursul lunii următoare expedierii din instalațiunea de producțiune și cel mai târziu până la finele lunii a doua pentru produsele fabricate în țară, în momentul efectuării declarațiunii de export pentru produsele exportate, odată cu plata taxelor vamale de import pentru produsele importate.

Cum, potrivit acestei legi din 30 Aprilie 1927, impozitul se calcula la valoarea mijlocie a produselor fixată prin tariful unitar de comisiunea instituită de art. 5 al legii și cum tariful unitar al valorilor medii, după cum se arată în expunerea de motive a legii, păcătuia prin faptul că, pentru unele articole erau stabilite valori medii prea mici, iar pentru alte articole, valori medii prea mari, iar interesele fis-

cale ale Statului ca și represiunea unor concurențe neloiale reclama o nivelare justă, cu atât mai mult cu cât valorile mai mici, au fost tocmai ale articolelor produse de marile industrii, legiuitorul dela 25 Decembrie 1929, pentru a cumina aceste neajunsuri, după ce prin art. 1 al legii, după cum arată și în expunerea de motive păstrează același principiu de impunere al legii anterioare, anume al impunerii producției la locul de producție, prin art. 6 al legii, se îndepărtează, în parte, dela sistemul legii anterioare, în ce privește modul de calculare al impozitului, admitând, după cum se arată și în expunerea de motive, pentru întreprinderile constituite în societăți anonime și cooperative „sistemul impozitului la factură”, bazat pe considerațiunea obligațiunii pe care codul de comerț o impune acestor mari întreprinderi în ce privește răspunderea regularității registrelor lor comerciale și că aceste întreprinderi producând în genere un număr mai divers de articole, impunerea lor pe stocurile produse, conform tarifului unitar, se lovește de imperfecțiunea și nespecializarea organelor fiscale de constatare, menținând pentru celelalte întreprinderi sistemul de impunere pe baza tarifului unitar, după valorile medii, neputând face o trecere bruscă și integrală la sistemul facturii, după cum se arată în expunerea de motive a legii.

Că, deși prin acest articol, pentru a înlătura inconvenientul unui termen fix de plată, — o lună dela expedierea produsului din instalațiunea de producțiune și cel mai târziu până la finele lunii a doua pentru produsele fabricate în țară, cum era prevăzut în legea anterioară, — după cum se arată și în expunerea de motive, legiuitorul a admis, pentru toate întreprinderile, ca plata impozitului să se facă pe măsura vânzării producțiunii, în termenul de 30 de zile dela data acestei operațiuni, modificând astfel momentul plății, totuși, pentru a împiedica sustragerea producțiunii dela plata impozitului, legiuitorul, după cum se arată și în expunerea de motive a legii, pentru toate categoriile de întreprinderi, a menținut locul impunerii tot la producător, în momentul esirei produsului dela locul de producțiune, fiind indiferent pentru legiuitor, după cum o prevede în mod categoric în alineatul 5 de sub litera D a articolului 6 din lege, titlul sub care a eșit produsul dela locul de producțiune, că a fost sub titlul de vânzare, sau sub un alt titlu, suficient fiind pentru a fi impus, că el a fost pus în circulație, ceea ce se înfăptuiește prin esirea lui dela locul de producțiune, nefiind reținut de producător pentru nevoile lui proprii, în care scop impune obligațiunea producătorului că, chiar dacă produsul a eșit dela locul de producțiune sub un alt titlu decât acela de vânzare, să contabilizeze produsul ca și pentru operațiunea vânzării, facturându-l numai în ceea ce privește impozitul pe lux și cifra de afaceri la prețul curent de vânzare al articolului.

Că acesta fiind regimul legal sub imperiul căruia s'a perceput de Stat, drept impozit pe cifra de afaceri, suma reclamată, urmează să vedem dacă impozitul acesta a fost în mod legal perceput.

Considerând că, întru cât făina și pâinea, — spre deosebire de legea din 1921 care, prin art. 30, scutea de impozitul pe cifra de afaceri, afacerile consistând în vânzarea de pâine, — nu sunt trecute printre articolele scutite, enumerate în litera C, de legile din 30 Aprilie 1927 și 25 Decembrie 1929, din contră figurând în tariful unitar al valorilor medii de impunere, urmează că aceste produse, sub regimul acestor legi, sunt supuse impozitului pe cifra de afaceri.

Cum, însă pâinea, fiind preparată din făină, care este impusă la producător, cu ocazia esirei din moară, autoritatea administrativă, sub regimul legii din 30 Aprilie 1927, pentru a contribui la eftenirea acestui produs de primă necesitate, prin articolul 10 din circulara sa cu nr. 158.456 din 20 Iunie 1927, emanată dela Ministerul de Finanțe, considerând pe brutari ca nefiind producători în sensul legii, scutește pâinea de impozitul la care legea o supunea, lăsând impusă numai făina, așa după cum prevedea legea, prin art. 8 din a-

ceeași circulară, atrăgând atențiunea morilor mari că vor plăti impozitul pe cifra de afaceri asupra valorii făinei, ce se macină de acele mori, indiferent dacă este proprietatea morii sau a altuia, moara fiind răspunzătoare de plata acestui impozit.

Că într-o dată, în speță, s'a stabilit în fapt că impozitele percepute sub regimul atât al legii din 1927, cât și al celei din 1929, au fost plătite de soc. anon. Fabricile Assan, pentru făina produsă de moara sa, din grâul adus de apelantă, pentru a fi transformat în făină, cum făina nu face parte dintre produsele scutite de lege, impozitul a fost în mod legal perceput de către Stat.

Că, în ce privește susținerea apelantei, că, într-o dată moara A din Fabricile Assan era închiriată de dânsa pentru a măcina grâul pe care-l cumpăra, ea nu urmează să plătească impozitul asupra făinei, aceasta fiind produsă din grâul cumpărat de ea, cu scopul de a servi la prepararea produsului finit care este pâinea, iar nu pentru a fi comercializată, ea este cu totul neîntemeiată, pe de o parte nedovedindu-se în fapt existența vreunui contract de închiriere a morii A de către soc. anon. Fabricile Assan, societății în nume colectiv Carol și Leopold Gagel, declarațiunea depusă la dosar de apelantă, prin care Fabricile Assa afirmă existența unui contract verbal de măcinare intervenit încă din 1928, prin care apelanta avea la dispoziție moara A în întregime, precum și birourile necesare administrației sale, neputând fi luată în considerațiune, neavând nicio dată certă, deși pretenții co-contractanți erau două societăți, dintre care una anonimă, dar chiar dacă am lua-o în considerațiune, ea neconstatând decât existența unui contract de măcinare, prin care soc. anon. Fabricile Assan rezerva clienței sale, societatea în nume colectiv Carol și Leopold Gagel, moara A pentru măcinarea grâului său, măcinare care, după cum se recunoaște chiar în această declarațiune, prin ultimele ei cinci cuvinte, era făcut de soc. anon. Fabricile Assan, iar pe de altă parte, într-o dată chiar dacă făina ar fi fost produsă de apelantă într-o moară proprietate a sa, încă trebuia să plătească impozitul pe cifra de afaceri, din moment ce nu a fost reținută de apelantă pentru nevoile sale, singurul caz în care, nefiind pusă în circulație, nu urma să plătească impozitul asupra ei, ci a fost pusă în circulație, neavând nicio importanță faptul că a fost destinată și că chiar a servit pentru prepararea pâinei, atât legea din 1927, cât și cea din 1929, impunând făina indiferent de destinațiunea pe care ea o va primi și aceasta cu atât mai mult cu cât aceste două legi impuneau și pâinea, fără să facă vreo distincțiune că este produsă de cel care transformase el însuși grâul cumpărat în făină, sau de cel care cumpărase direct făina, decizia ministerială, după cum s'a arătat prin considerentele de mai sus, fiind dată în mod ilegal și, în tot cazul, scutind numai pâinea, iar nu și făina, pentru care atrăgea atențiunea morilor mari că vor plăti impozitul pe cifra de afaceri asupra valorii făinei ce se macină la acele mori, indiferent dacă este proprietatea morii sau a altuia.

Că, în ce privește interpretarea dată legilor din 1927 și 1929 de ministrul finanțelor, cu ocazia redactării expunerii de motive a noii legi din 1932, asupra cifrei de afaceri, ea nu poate avea nicio influență în ce privește deslusirea legilor la care se referă, interpretarea legilor făcându-se de puterea judecătorească prin instanțele sale de judecată, iar nu de autoritățile administrative, care sunt chemate să execute legile, dar nu să le interpreteze cu autoritate pentru instanțele judecătorești.

Că apelul fiind astfel nefondat, urmează să fie respins.

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Ștefan P. Mihăileanu, respinge etc.

(ss) G. T. Ionescu, Ștefan P. Mihăileanu, G. Polțer, G. Constantinescu.

OPINIUNE

Având în vedere apelul făcut de soc. în nume colectiv Franzelăria Otto Gagel în contra sentinței civile nr. 106 a

Trib. Ilfov s. V a. c. c., din 28 Februarie 1934, prin care i s'a respins acțiunea intentată în contra Ministerului de Finanțe.

Considerând că prin această acțiune firma Gagel a chemat în judecată Statul Român, reprezentat prin Ministerul de Finanțe pentru a i se restitui suma de lei 4.956.926 ce a fost plătită de soc. Moara Assan ca impozit pe lux și cifra de afaceri, ce firma Gagel ar fi datorat ca impozit pe lux și cifra de afaceri pentru făina măcinată în anii 1928, 1929, 1930 și 1931 la această moară, închiriată în mod exclusiv pentru măcinarea întregii cantități de făină ce i se punea la dispoziție de firma Gagel.

Considerând că în prim rând Ministerul de Finanțe a opus reclamantei lipsa de calitate, pretinzând că suma cerută a fost plătită de soc. Moara Assan, singurul care eventual ar putea pretinde un drept de restituțiune, ceea ce s'a admis și de majoritate, care a fost pentru respingerea apelului și acțiunii, pentru motivul că nu ar fi adevărat că s'ar fi dovedit că soc. Moara Assan nu a făcut acea plată pentru făina sa măcinată.

Considerând însă că din actele aflate la dosar și în special din raportul d-lui inspector financiar Al. Niculescu se stabilește în mod foarte clar că firma Otto Gagel, a plătit fabricii Assan impozitele decontate, societatea Moara Assan nefăcând în această împrejurare, decât un oficiu de transmitere a taxelor; soc. Moara Assan a făcut plata cu banii firmei Otto Gagel așa încât plata efectivă făcându-se de această, rămâne bine stabilit că are calitatea de a cere restituirea impozitelor la care a fost supusă pe nedrept.

Considerând că transmisiunea materială a sumelor achitate se făceau de o altă persoană, nu are nicio importanță, fiind bine stabilit că acele sume erau plătite din patrimoniul lui Otto Gagel.

Considerând că este necontestat că firma Gagel posedă două fabrici de pâine din cele mai moderne, deci că face oficiu de brutărie.

Considerând că față de regimul la care era supusă pâinea în anii 1928—1931 inclusiv cu privire la impozitul pe lux și cifra de afaceri în sensul că sumele nu se aplică decât produsului finit, deci firma Gagel nu avea nimic de plătit.

Considerând că chiar majoritatea acestei Curți, arată că impozitul de lux și pe cifra de afaceri, a fost înființat asupra cheltuielilor somptuoase, a articolelor de lux, închirieri de hoteluri, consumațiile în localuri de lux și spectacole, prin urmare, în niciun caz asupra pâinei, aliment de prima necesitate sau a făinei din care este fabricată.

Asupra susținerii Ministerului de Finanțe că numai industria Herdan are caracterul producției integrante, pentru că moara care macină grâul este instalată în curtea brutăriei Herdan, iar Gagel nu are moară proprie, măcinând grâul la moara Assan din grupul morilor Assan.

Considerând că producția integrantă nu depinde de locul material unde este instalată moara, care poate fi așezată în curtea brutăriei sau în altă parte, ci numai de caracterul economic al actului ce conduce la produsul finit.

Considerând, că fiind bine stabilit că firma Gagel cumpăra grâul pentru fabrica sa de pâine, unde o fabrică, așa că ori unde macină acel grâu, producțiunea de pâine e integrată, adică în ea se integrează produsele intermediare ce i aparțin, indiferent dacă a măcinat grâul la moara sa proprie sau la moara lui Assan.

Considerând că ceea ce este esențial este că Fabrica Gagel nu a speculat nici grâul, nici făina, pe care a destinat-o fabricațiunii de pâine ca și moara Herdan.

În ce privește interpretarea art. 8 din instrucțiunile ministeriale asupra punerii în circulație :

Considerând că prin punerea în circulație nu s'a putut înțelege mișcarea materială a vehiculelor încărcate cu făina dela moară la brutărie, legiuitorul neputându-se gândi în acest caz la o acțiune cu caracter mecanic, ci la una cu un caracter economic, adică circulațiune pentru vânzare.

Considerând — prin urmare — că prin „punere în circula-

țiune publică", legiuitorul a înțeles: vânzarea, adică desface-rea unui produs, cum ar fi o afacere comercială, singura supusă impozitului cifrei de afaceri.

Considerând că prin art. 30 din legea din 1921, s'a prevăzut că: afacerile consistând în vânzarea de pâine, nu sunt supuse niciunui impozit, așa încât sub acest regim, numai vânzătorii de făină puteau fi obligați a plăti impozitul pe cifra de afaceri, vânzătorii de pâine beneficiind de o tatală scutire, în această privință.

Considerând că chiar prin alin. a, al instrucțiunilor Ministerului de Finanțe s'a stabilit că brutarij nu sunt producători în sensul legii și ca atare ei nu sunt supuși la plata impozitului pe cifra de afaceri.

În ce privește susținerea Ministerului de Finanțe, Gagel în afară de pâine mai fabrica și paste făinoase nescutite de impozit.

Considerând, că și în această privință d. inspector financiar Al. Niculescu a verificat post cu post toate registrele fabricii Gagel găsiind o perfectă corespondență de date și cantități, a stabilit că cantitățile de făină, ce au intrat în producțiunea pâinei eliminând făina destinată la paste, considerate ca produse de lux, s'a scăzut și cantitatea de făină ce a fost vândută ca atare, căreia se aplică impozitul pe cifra de afaceri.

Considerând, că prin raportul său foarte bine motivat, d. inspector Al. Niculescu a determinat exact cantitatea de făină utilizată la fabricarea pâinei, pentru care a opinat că se cuvine, a se restitui suma încasată de minister dela fabrica Otto Gagel pe nedrept.

Considerând că în acest fel s'a avizat și de consiliul de avocați ai Ministerului de Finanțe.

În ce privește interpretarea art. 6 al legii din Decembrie 1929 :

Considerând că acest text prevede că „esirea produselor, chiar când s'ar face sub alt titlu decât acela de vânzare, va fi contabilizată ca și pentru operațiunile vânzării facturându-se în același scop numai în ce privește impozitul pe lux și cifra de afaceri, la prețul curent de vânzare al articolului.

Considerând, însă că art. I al aceleiași legi prevede: „sunt supuse impozitului pe lux și cifra de afaceri: a) toate produsele materiale prime, puse în circulație în țară, fie că sunt importate, fie că sunt produse în țară, afară de materiile prime conexe în lista c-idee repetată prin titulatura acestei liste „produsele scutite de impozite”.

Considerând că dispozițiunile acestui text de lege nu pot fi interpretate decât în următorul fel: când legiuitorul vorbește de esirea produselor, chiar când s'ar face sub alt titlu, decât de vânzare, nu a putut înțelege a se referi decât la esirea produselor nescutite de impozit, pe cari comerciantul era ispitit a le scoate sub altă formă decât a vânzării, pentru a se sustrage dela plata impozitelor.

Considerând că pentru a se putea evita asemenea fraude s'a prevăzut ca mijloc de control contabilizarea și facturarea lor, neputându-se concepe ca prin înființarea lor să se anihileze în mod indirect scutirea de care trebuie să beneficieze produsele intermediare.

Considerând că în asemenea împrejurări, soc. firma Otto Gagel nu putea fi obligată a plăti cifra de afaceri pe anii 1928—1931 inclusiv, pentru făina măcinată la moara Assan, pentru că nu o ducea să o vândă, și nici la pâine care era scutită.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se admite apelul.

(ss) **Chiril Alimănescu.**

TRIBUNALUL ILFOV S. IV-a CIV. COR.

Audiența dela 30 Noembrie 1935

Președinția d-lui **G. AL. CERBAN**, Judecător de ședință

Sally Horovitz cu Simon Sternberg și a.

Jurnal nr. 23720

Vânzare Imobil. Privilegiul vânzătorului. Vânzări

și cesiuni succesive. Nenotificarea lor debitorilor ce dați. Ipotecarea imobilului de către ultimul cumpărător anterior celei din urmă cesiuni. Acțiune în rezoluțiunea vânzărilor și în nulitatea ipotecei. Excepțiune de inadmisibilitatea acțiunii. Dacă cesiunea dobândită de reclamant este opozabilă părțiiului creditor ipotecar. Soluție afirmativă. Art. 1393 cod. civ.

Scopul notificării cesiunii pe care o reclamă art. 1393 cod. civ. este ca debitorul cedat să fie încunoscător de existența cesiunii intervenite și deci să știe că din acel moment nu mai are de plătit cedentului, creditorul său inițial, ci cesionarului și totodată să fie pus în cunoștință și terțele persoane ca să nu mai contracteze cu cedentul, desbrăcat de drepturi prin efectul cesiunii ei numai cu noul titular al acestora, esionarul creanței.

Astfel fiind, rezultă că sunt terți în sensul legii, adică în sensul special al art. 1393 cod. civ. și prin urmare sunt în drept să reclame formalitatea notificării, în lipsa căreia cesiunea nu le poate fi opusă numai acele persoane cari ar suferi vreun prejudiciu din neefectuarea ei, adică numai debitorul care în necunoștința existenței cesiunii ar fi plătit creanța cedentului, creditor inițial, și persoanele pe cari dănsul (debitorul) le reprezintă și cari au interesul de a se prevala de plata făcută.

De asemenea trebuie socotite ca terți și acele persoane streine de cesiunea intervenită cari neincunoscătoritate prin formele orânduite de lege în materie au continuat să trateze cu cedentul și-au dobândit dela acesta drepturi asupra creanței cedate.

Tribunalul,

Asupra excepțiunii ridicate de părțile Sally Horovitz :

Având în vedere concluziunile orale și notele scrise depuse de părți precum și actele dosarului cauzei;

Considerând că din toate acestea rezultă că la 13 August 1922, prin actul autentificat de Tribunalul Notariat sub nr. 30518, Max Bercovici a vândut părților Michel și Sura Schwartz, imobilul din litigiu, rezervându-și cuvenitul privilegiu, pentru restul de preț rămas neplătit; că la rândul lor numiții părți la 5 Iunie 1923, prin actul autentificat de Tribunalul Ilfov s. Notariat, sub nr. 13208, au revândut imobilul cumpărat părților Fischer și Huna Blecher; că la 6 Iulie 1923 primul vânzător M. Bercovici își cedează creanța privilegiată Băncii L. Bercovitz cu actul autentificat de Tribunalul Notariat Ilfov sub nr. 16478, fără însă ca această cesiune să se notifice debitorilor ce dați; că ulterior și anume la 11 Iulie 1924 debitorii Fischer și Huna Blecher revând de asemenea imobilul cumpărat părților Eti și Sally Kelmacher, prin actul autentificat de Tribunalul Notariat Ilfov la nr. 23998, cari ipotecează imobilul părții Sally Horovitz, pentru garantarea sumei de lei 100.000, luată cu împrumut dela aceasta;

În sfârșit la 13 Decembrie 1932, cu actul autentificat de Tribunalul Notariat Ilfov sub nr. 34291 cesionara privilegiului pentru restul de preț, Banca L. Bercovitz cedează la rândul ei această creanță reclamantului din prezenta instanță, Simon Sternberg fără ca nici această cesiune să se notifice debitorilor, iar acesta din urmă intentează acțiunea de față cerând să se constate reziliat pentru neplata restului de preț datorat actul inițial de vânzare, pe cale de consecință și actele ulterioare de vânzare, intervenite și să se radieze din registrele tribunalului atât transcripțiunile efectuate pentru mutațiunile de proprietate produse, cât și înscripțiunea ipotecară a părții Sally Horovitz;

Având în vedere că în contra admiterei acestei acțiuni părțile Sally Horovitz ridică în prim rând excepțiunea lipsei de calitate a reclamantului de a exercita acțiunea pe motiv că niciunul din actele de cesiune pe cari acesta își înteme-

iază drepturile nu au fost notificate debitorilor cedați, printre cari și autorii săi soții Kalmachter dela cari dânsa deține ipoteca ce grevează imobilul din litigiu și că deci aceste acte nu i-ar fi opozabile;

Având în vedere că în drept este exact că, potrivit dispozițiilor art. 1393 cod. civil, cesionarul nu poate opune dreptul său la o a treia persoană decât după ce a notificat debitorului cesiunea, același efect avându-l și acceptațiunea cesiunii făcute de debitor într'un act autentic;

Având în vedere de asemenea că părțile Sally Horovitz ca și părțile Kalmachter, cari ca debitori ai săi o reprezintă, sunt „in abstracto”, terți în raport cu actele de cesiune intervenite în cauză;

Considerând însă că scopul formalității notificării, pe care o reclamă art. 1393 cod. civil, este ca printr'insa debitorul cedat să fie pus în cunoștință de existența cesiunii intervenite, să știe prin urmare că nu mai are de plătit din acel moment cedentului, creditorul său inițial, ci cesionarului și tot deodată să fie puse în cunoștință și terțele persoane ca sa nu mai contracteze cu cedentul, desbrăcat de drepturi prin efectul cesiunii, ci numai cu noul titular al acestora cesionarul creanței;

Având în vedere că acesta fiind scopul notificării cesiunii urmează a se vedea că sunt terți, în sensul legii, adică în sensul special al art. 1393 cod. civil și prin urmare sunt în drept să reclame formalitatea notificării, în lipsa căreia ce-

siunea nu le poate fi opusă, numai acele persoane cari ar suferi vreun prejudiciu din neefectuarea acestei formalități, adică numai debitorul care în necunoștința existenței cesiunii ar fi plătit creanța cedentului, creditor inițial, și persoanele pe cari dânsul (debitorul), îi reprezintă și cari au interesul de a se prevala de plata făcută; că de asemeni trebuiesc a fi socotiți ca terți și acele persoane, streine de cesiunea intervenită, cari, neincunostințate prin formele orânduite de lege în materie, au continuat să trateze cu cedentul și au dobândit dela acesta drepturi asupra creanței cedate;

Considerând în speță că părțile Sally Horovitz nu pretinde nici că ea sau debitorii săi ce o reprezintă ar fi plătit cedentilor autori ai reclamantului suma ce formează obiectul cesiunii și cari se reclamă prin acțiune și nici că ar deține dela aceștia drepturi asupra creanței cedate;

Că astfel fiind, deși streină de cesiunile intervenite, ea nu poate fi totuși socotită ca o terță persoană în sensul dispozițiilor art. 1393 cod. civil, care să se poată prevala de lipsa notificării acestora și prin urmare cesiunile fiindu-i opozabile prin ele înșile, rezultă că reclamantul își dovedește calitatea și deci excepțiunea ridicată urmează a fi respinsă ca nefondată;

Pentru aceste motive redactate de d. G. Al. Cerban, judecător de ședință, tribunalul respinge excepțiunea ridicată de părțile și repune cauza pe rol.

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATA

CASAȚIA ITALIANĂ I, 12 Februarie 1936

Vânzare. Animal de reproducere. Degenerare organică. Acțiune redhibitorie.

În cazul vânzării unui animal destinat pentru reproducere, impuritatea rasei și degenerarea organică constituiesc vicii fundamentale care pot da loc acțiunii redhibitorii. Totuși motivele de mai sus ar legitima mai repede exercitarea unei acțiuni contractuale (*alind pro alio*) (Giur. it. 1936, I, 1, 988).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 18 Martie 1936

Societate anonimă. Adunare convocată fără publicatiunile legale. Participarea tuturilor acționarilor, administratorilor și cenzorilor. Validitate.

Este validă adunarea unei societăți anonime pe acțiuni, convocată fără respectarea publicațiilor legale, cu condiția de a participa toți acționarii, administratorii și cenzorii; dacă au participat toți soții și ad-torii, însă numai un cenzor, nu este validă deliberarea adunării, deși cenzorul participant declară că reprezintă și pe ceilalți.

De aceea, în acest caz adunarea nu poate să delibereze valabil și să consimtă constituirea unei ipoteci asupra imobilelor sociale (Foro it. 1936, I, 1350).

CASAȚIA ITALIANĂ I, 24 Iulie 1936

Mandat comercial sau civil. Presumpție de onerozitate sau gratuitate.

Mandatul nu trebuie considerat comercial ori de câte ori se încredințează unui comerciant, nu în această calitate a lui, ci din cauza încrederii pe care mandantele necomerciant o are în mandatarul comerciant.

— Pe când mandatul civil se presupune gratuit în lipsă de clauză contrarie, mandatul comercial, din contra, în lipsă de clauză contrarie este presupus oneros.

Această clauză contrarie acelei prezumțiuni *juris tantum*, poate să fie expresă sau tacită și proba ei se poate face și

cu prezumțiuni deduse din împrejurările de fapt ale afacerii (Massim. Foro it. 1936, nr. 2735, 2736 p. 554).

CASAȚIA ITALIANĂ II, 24 Iunie 1936

Vânzare de mașini cu clauza solve e repete. Excepțiunile cumpărătorului.

Cumpărătorul unor lucruri mișcătoare (mașini) care a consimțit la clauza *solve e repete* pentru plata în rate a prețului, este obligat să îndeplinească această obligațiune, însă păstrează dreptul de a invoca, orice excepțiune și a intenta orice acțiune, chiar reconvențională, bazată pe neîndeplinirea sau pe îndeplinirea neregulată a obligațiunii vânzătorului, în scopul obținerii reparării daunelor (Giur. it. 1936, I, 1, 948).

CASAȚIA ITALIANĂ, III, 18 Mai 1936

Societate. Fuziune. Transmiterea întreprinderii în complexul elementelor ei. Pentru excluderea unor elemente patrimoniale, este necesară o clauză expresă.

Fuziunea unei societăți comerciale cu alta, înseamnă încorporarea unei societăți în cealaltă. Obiectul acestei încorporări este întreprinderea în complexitatea elementelor ei componente și nu elementele patrimoniale considerate în individualitatea lor.

De aceea pentru ca să se poată susține că un element al întreprinderii nu a fost transmis cu ocazia fuziunii, este necesară o manifestare de voință în acest sens; o asemenea voință nu se poate presupune din faptul că transmiterea întreprinderii s'a făcut ținându-se seama de posturile din bilanț, deoarece aceste posturi au numai o eficacitate enunțativă, contabilă (Foro it., 1936, I, 1338).

A apărut:

Legile pentru apărarea ordinii publice și Codul penal Carol II, de MAXIM POP, Doctor în Drept, magistrat.
Prețul 20 lei.